



# לְאַתְּנִזְנֵר שָׁמֶן אֲבָנֵי כָּלֵל

טער יהרנאנן-25

**27 czerwca 1930 r.**

## גְּרִיְתָאָן א' תָּמֹו פ' סְרָח תֶּרֶצ'

רעדאקסיע און אדמיניסטראציע: פִּינְטוֹרִיךְסְׂפָּרֶעֶר 16  
אַלְפָסְטָגָן צוֹן: רְפָאֵקָצְיָע 7, 10057, צוֹן אַדְמִינִיסְטְּרָאֵצְיָע 47

# **פָּרָךְ הַעֲלֻבָּאָרֶן**

**2 אַרְקָעֵסְטָעֶרֶס** פָּגַנְטָאוּעַ לְאַטְעִירִיעַ מִיטַּ זָהָרַ וּוּרְטְפּוֹלַעַ פָּגַנְטָאוּ (50 גראם). אַלְאָסְפּוֹדָקָעַסְסַ, קָאנְפּוּטַיַּי, בְּזָנוּגָלַי, פְּמִיעָרַ. רַיְיכָהָאַלְטִיגָּעַרְסַ כְּשָׂרָעַרְסַ בְּוּפּוּפַעַטַּ. **דָּאַנְסִינְגְּ אָוִיתְסַ דָּעַרְסַ פְּרִילַ!** בעמְרְקָונְגַן: דָּעַרְסַ סִימְפָּאַנְיִישָׁרְסַ אַרְקָעֵסְטָעֶרֶס אַפְּגַנְטָאוּ דָּעַרְסַ לְיִתְוָגַגְסַ פָּנַן הַ דִּירַסְסַ. רִידָּעַרְסַ וּוּעַטְסַ אַוְיסְפִּיהָרָעַן סְפָּעַצְיַעַלְסַ יְזִידְיַעַשְׁ קָאַמְפָּאַוִּיצְיַעַטְסַ.

# העלעבעאו קוראטאריוום פז די באראכאו-שולען | העלענענאו

מארגען, שבט, דעם 28-טעו יוני 1930 קו מט פאר  
לטובת די באראכאו-שולען =

## אפריזש פארטען-פערלונג

ב' ארמՍՄԹԱՐՄ. סימՓԱՆԻՇՄԱՐ ԱՐԿԱՍՄԱՐ ՀԻՄՆԵԴ ՊՈՆ ԲՐԱՔ. ՏԵՎԱԶԱՐ ԲՈՆ ԲԼԱԶ-ԱՐԿԱՍՄԱՐ. ԱԻԲՈՆԳԵՆ ՊՈՆ ՏՊԱՐՏ-ԿԼՈՅ ։ «ՏՄԱՐ»։ ՐԱՅՈՒ-ԲՐԱԳՐԱՑ ԱԻՆ ԴՄՐ ԱՅԻՓԻԻՐՈՆ ՊՈՆ ԴԻ ԵՎ ԱԿԳՈՆԴԱՆ ։ «ԱՐԲ»։ ՃՐԱՏԻՄԱՆ ՏՊԱՐՏ-ԱԻԲՈՆԳԵՆ ՀՈՆԴԱՆ ԴՄՐ ՀԻՄՆԵԴ ՊՈՆ ԱՆՍՏՐՈԿՈՒՅԱՐ ։ ԵՎ ԲԵՐԼԻՆՏԿԻ. ԵՎ Ա ՆԻՈԼԻՄ ՀԻՆԴՐԱ-ԾԱՐՈՎՈՎԻԼՈՆԳ ։ ԱԿԴԱՍ ԿԻՆԴ ԵՎ ԿՈԿՈՄՏ Հ ՄԻՆԻ. ՓԱԿՆԴԱՆ-ԼԱԿՏՈՐԻՄ ՄԻԴ Հ ԾԿ ՈՎՐԵՊԵԼՈՎ ՊՈՆԴԱՆ. ՓՐԻՅԻ ՊՈՆ ԴԻ ՅՈՐԸ-ՀԱՄԱՆ (ՀԱԾՄ) 30 ԳՐԱՇԱՆ. ԵՎ ԿՐ-ՌԵՎԱՐ. ԵՎ ԱՆԴՐԵՎ ԱՊՐԱԿՑՅԱՑ. ՓԱԳՈՎԱՐՄ ՓՐԻՅՈՆ. ՄԱՐ ԴԱՐՈՎԱԿՍՊԵՆ 1 ՀՈ. ԿԻՆԴՐԱ ԱԻՆ ՛՛ԼԻ՛՛ 50 ԳՐԱՇԱՆ ՀՆԻՇՎԻԲ ՊՈՆ ԴՄՐ ԿԻՆԴՐԱ-ՄԱՐՈՎՈՎԻԼՈՆ 2 ՆԱԿԱ. ԲԼՈՒՄԱՆ ՇՈՒՆ ՀՕ ԵՎ ԱԿԳՈՆԴԱՆ։ ԱԻՆ ԴՄՐ ԵՎ ԱՐԱԲԱՋՈ-ՇՈԼ ՉԻՆՈՒ-ՆԱՄ 26, ՓՐՅ-ՇՈՂ, ԱԻՆ ԴՄՐ ՇՈՐՈՎԿ ԿԻՆԴՐԱ-ՀԱՅՄ ՓԼ. ԿԱՏՄԱՇՎՈՆԻ 4, ԵՎ ԱՐԱԿԱՅՈ-ԵՎԻԼԱՅՏՎԿ ԶՈՎԱՐԴԻԱ 63, ՏՊԱՐՏ-ԿԼՈՅ ՏՄԱՐԾՎՆ ՊԱՄԱՐՏՎԿ 17 ԱԻՆ ԱԻՆ ԴԻ ԲՐԱԲԱՑ. ՓՐԱԻՆՈՆ ՀԱՆՈՎՈՎԻՑՎԿ 4, ՅՈՒՇՈՒՆՎՐ 5

דִּי לַיְיטָנָג  
כִּי עֲרַשְׁתָּעָו אַרְטָא דָאַקְסִישָׁוֹן לְעוֹהָר-אַנְשָׁתָאַלְט  
**"דָּרְכֵי-בָּעֵם"**  
פָּנוּ גַּרְשָׂוֹן אֶלְוָן לְוָסָס אֵין לְאָהָו  
שְׁמַעְרָוּ "דָּרְכֵי-בָּעֵם" קְלִינְסְּטָוִי 50 טְעַלְעַפָּאָן 215-26  
וַיְשַׁׁעַד "דָּרְכֵי-בָּעֵם" אל. 1 מַאי 20 טְעַלְעַפָּאָן 200-43  
(ושער אַמְּטָסְקִינְגָּא 16)  
מַאֲכָם דָּעָרְמִיט בַּעֲקָאנְט פָּאַלְגְּנְבָּדָעָם:  
אֵין הַסְּכָם מִיטָּו בַּעֲשָׁלוֹת פָּוָן דָּעָר "רָאָדָע  
שְׁקָאָלְנָעָ" אֵין לְאָדוֹן פָּוָן 24 טְשֻׁרְוּוִיעָץ 1930  
וּמְעָרָט בְּעַפְעַנְתָּן פָּוָן נִיעָם שִׁיל. יֵאָהָר 1930-31  
**לְעוֹהָר - אַנְשָׁתָאַלְט**  
ף 28. 1 מַאי 20, פְּרָאָנְט 1 שְׁטָאָק  
אוֹן אַנְשָׁתָאַלְט אַנְשָׁתָאַלְט אַנְשָׁתָאַלְט

גָּדוֹלָה כִּי כְּשֶׁבְּרַאֲשֵׁן, צָמְפָקָרִיט אַינְגַּעַדְזָעַטְעַט  
גְּרוֹסְפָּעַן אוֹזְן לִיכְתִּיגְזָוּן לְאַקְאָל מִיט אַלְעַרְדִּי נְזִימְגָעַן  
טְפַכְנִישָׁע אָזְן הִגְיָעַנִּישָׁע אַיְנְרִיכְטְּגָעַן.  
אַזְן דַּי אַזְבְּעַנְדְּעַרְמָאַגְּנָטָעַ לְעַהָר - אַנְשָׁתָאַלְטָעַן וּוּעַט  
זַיְן טַפְטִי אַקְאַמְפָאָרֶט אַינְגַּעַדְזָעַטְעַט  
אַגְּנָטָעַ דַּעַר הַשְּׁגָה פָּזָן סְפַעַצְיאַלְיִיסְטָעַן-פְּעַדְאַגְּגָעַן.  
פָּאָר דַּי תְּלִמְדִידִים-בְּחָרִים פָּזָן לְעַהָר-אַנְשָׁתָאַלְטָעַט (דְּרָכִי  
נַּפְךְ) וּוּעַט וּוּיְטִיפָּר זַיְן טַפְטִיגְן דַּי אַזְבְּרָאָל-בְּעַוּוֹאַטְטָעַ  
**תוֹבְתָא לְתַלְמוֹד וּלְהָרְדָה**

**הולדסן-גימנאזיאל-הולדסן**  
שטוטיגוט פון שיל-קוראטאריזום פון 28 שערפיען 1929  
אינטער דער לייטונג און מיטארכיט פון בעקאנטער  
גימנאזיאל פראפטסארגן.  
ג'ליקציטיג ווערט בעקאנט גמאכט, או אין  
בי' דעם לעהר-אנשטייט "דרבי-געם" זענען נאך  
פאראאן עטלייכע פרייע פלאעדער פאר צונדריזט  
אלטמיזים.  
נשייבונגען ווערטן אנטפומען אין די קאנצעלאריעס פון די אווי-  
נדער מאנטען לעהר-אנשטייטען טעליג'ן פון 9-1-7 ג.מ. און 4-7 ג.מ.  
ב'זון 8/17 צוליב די פערען ווערטן די אינישרייבונגען אנטפומען  
נאר אויך קילינסקי 50 פון 9-2 פארם.  
**די פראטונג.**

# רַבְבָּה יִי צוֹגָעַל-גָּאָם 75

Z intencji zaręczyn przyjaciółki  
mojej **Celi Landau**  
**z p. Natanem Krygierem**  
składam najserdeczniejsze życzenia  
**Ewa Kohn.**

א הערצלייכען, מזל טוב"  
וינישען מיר אונזער געהרטן ווינצע-ברעוזע  
חבר ל. איצק אודיטש  
ויליבּן גבעורות פון זיין ערשות אייניקעלַ  
ס זאל איהם ברוגנגן פיל גליק אין נחת.  
די פערוואָלטונג און בירואָ אנגעַ-  
שטעטלטע פון ייד. מלחהמה אינוואָ-  
ליידען פערבאנד אין לאָדוֹ  
און לאָדוֹעד ווּאייזוֹאדוטוֹו.

# **בשער עז פוטעד און קען**

# פָּעָנְסִיָּאָנָּאָט

# פָּעַנְסִיאָנוֹאָט „ZŁOTA KULA”

די שענטשטע זויליע פון דער גאנצער געגענד  
 סאנט אונז אונז בימער, זאמזיגער באדען, הערליךע איברייכונג, זאַרnfֿעליגע  
 בעזינונג, שמאָז האָפְּטָע קָוָן, כָּשָׂר, מָזָיק, זָוָן-בָּעֵדָר אוֹן פֶּל אָזָשָׁפָן.  
 שטיילער קָוָר-אַרט | פָּעָרוּיִילְּגָנָס-אַרט | אָגָן = עדן ווַיַּקְשָׁל  
 פָּאָר עַלְטָעָרָע | פָּאָר יְגָעָנָד | פָּאָר קִינְדָּעָר  
 קִינְדָּעָר פָּוָן 6 יָאָהָר אָגְנָטָר דָּעָר אוּפְּזִיכָּת פָּוָן אָגְנִיטָעָס פָּרָעָבְּלִיטָעָן.  
 זָמָט אוֹן אַיְבָּרְצִיָּגָט אַיְדָן ! — קָומָט אוֹן אַיְבָּרְצִיָּגָט אַיְדָן  
 Kraszew, Stacja Andrzejów Willa Magdziarza pod lasem  
 נָוָע אַיְנָפָּרְמָאָצִיעָס וּוְעָרְטִילְּטָס פָּאָלְדוּנִיאָוָא 20 וּ 45 פָּוָן 3-8,5-10 אָחוֹן

Z prawami gimnazjów państwowych  
**GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE MĘSKIE  
I. KACENELSONA**  
Cegielniana 28, tel. 151-79

מייס אוניברסיטאות פון שילדר צום נייעם של-יאהר טאג-טאגלייר פון 9 צו 2 פארטיטאג  
און פון 5 צו 7 נאכמיטאג דיו דירעלאזע.

**שטיינשטייגר טעאטער**

לאדו צענעלנייאנו 63.

יאהר XV  
אנפ. מ. מזאה

יאהר XV  
אנפ. מ. מזאה

וינסטאג ד. 1. يول גאנטהראָן פֿוּ ווילנער טְרוֹפֶּן  
חויבען זיך או די

דינסטאג, דעם 1. يول 8.30 אָרוּעָן

**אַמְלִישָׁה מִשְׁהָעֵרְלָעֵם  
אַסְטָרָאָפְּאַלְעָר**

**1 דאלאר פאר יעדע לשבעדייגע וואנז**

וואס ווועט געפונגנען ווערטען נאך א דורךגען.  
פיהרטער דעזינגעקציעז מיטן' פראפערקט  
**„FUMIGATORE-CIMEX“**  
וועלען מיר צאהלען או זומן.  
דעアָ פראפערקט „Cimez“ אוּ דאס ווירקוזאמסטע דיזינגוףע-  
צעי מיטעל, וואס טוט אויסטרוגטען פערשידענע מינימ ווערטים  
בעונדרעד זאנצען ווי אויך באקצ'ילען פון פראשידענע  
געפערהייכען קראנקהיטען. דער דאיגער פראפערקט אוּ דער  
איינציגער אַנְגֶּרְקָעֵנְטָר דורך דעם געונדיהיטס-דִּעְפָּרָטָםְעַנְתָּן  
גיימ אַינְגָּרְן-מִינְיָסְטָרְיוּם אַלְסָ דַּעַן גַּעֲפָעְקִינְס-מִיטָּל

**Zaklady Chemiczno-Dezynfekcyjne  
„SALVATOR”, Katowice.**  
Zastępstwo na wojew. Łódzkie:  
**Inż. JULIUSZ HAMER i S-ka**  
6-go Sierpnia 1. Telefon 188-58.  
אֶזְעָקְמָעַן אֵין אַלְעָ אַפְּטִיךְ-סְקַלְאָדְרָס אָן דְּרָאָגְרִיעַס









פָּנִים

# מִסְאָלּוֹנִים פָּאֲרִישָׁה אֶרְזָ נַּחַטְמָן מַרְהָ

האבעו אונכערחויזיט גושט צ' געזונגען קיל  
דער ניטער אונטנייענשער אויסשפרידער  
טונעם פאליזטוק, אוינו זו מיר פאנע גאנז  
גושט צ' גאנזונען פון דער אונכערחויזיט  
קנטן צ' גאנזונען דער סאייזער פאליזטוק.  
אוינו יידען האבעו דו גאנז רצוויזלוציט  
וועחר ווענונג אנטיגלייקט. אוינו זאָר אונז  
קילאָר פֿאָר דעם גוימינען בעאנפֿאַטער  
אוינו אַרְעַנְט. אוינו אַצְנַעַט וואָם די נַרְבִּישׁ  
ארטַאַקְסַוּשַׁט פֿאָלִיזַטַּק אוינו גַּעֲבַרְאַלְעַן  
גַּעֲוֹרָאָרָן דַּוְרָן דעם צַאוֹעַמְפְּרוֹד קָן  
דער פֿרְאַזְמַלְאָגָנָעָר רַזְמָלָגָר, בעת די  
אנְגַּלְמַנְיָן שַׁעַטְנִיכְעַד וְעַרְטַמְפְּרַעְלָמְדָה:  
דוֹרֶד דער חַרְשָׁאָפְּטַק צ' גַּעֲבַרְאַר  
פֿאָרָטַן, וְעַלְכָּעֵט קוֹמָרַטַּן זַוְּרַעַתְנָגָן פֿאָד  
דער רַעֲלָגְיָעָ, האָט דער קַאַטְמַלְיְוִיזָם,  
אַבְּעַרְהַוְוִיטַמְטַן זַוְּנַט דעם אַפְּטַמְלָאָד צַוְּוִישָׁן  
פּוֹיְבָסְטַן אוינו מַסְאָלָגָן שַׁטְּמָרָק אַוְּפְּנַעַלְיָה  
בְּנַעַט דעם קָאָט. מַסְאָלָגָן זַוְּטַמְעַה  
נוֹעַצְוּן די קַאַטְמַלְיְוִיזָעָר עַלְמַגְיָעָ אַלְמַמְּן  
מַעַל צ' זַוְּנוֹן עַקְסְפָּאָגְמַן וּוֹלְעַד אַקְסָאָנָאָטָוּשָׁן  
אוינו קַאַלְגָּאַנְיָאָלְעַט פֿאָלִיזַטַּק. גַּוְשַׁט נַאֲרַן אוינו  
אַוְּטַאַלְעַט אַפְּלָוּן צַוְּרַק גַּעֲוֹרָאָרָן אַפְּצִיעַט  
אַסְרִוְסְטְּלִיכְעַד שַׁטְּמָרָטַן, נַאֲרַן זַוְּטַמְעַה  
שַׁטְּמָרָקָן זַוְּנַט דעם גַּלְוִוְוָן אַסְטַמְעַה  
נַאֲרַן אַזְּסִצְגְּוָעַן אַנְחָר פֿאָזְוִיצְיָעָ אַזְּסִילְאָגָר.  
שַׁטְּמָרָקָן זַוְּנַט וּוֹרְשָׁר אַזְּסִילְאָגָר  
דער פֿאָבְּסַטְמַן אַמְּלָךְ אַבְּיוֹן זַוְּנַט דַּרְוּוֹיְלָעָן  
פְּגַיְל אַמְּלָךְ אַבְּיוֹן אַזְּסִילְאָגָר מַבְּלִי אַזְּסִילְאָגָר  
מַרְגַּנְגַּלְעַד קָאָט חַלְלָבָעָן מַבְּלִי אַזְּסִילְאָגָר  
מִtom אַוְרָהָעָן 565 בִּירְגָּעָר אַזְּסִילְאָגָר גַּוְשַׁט  
הַאַלְמָטוּן אַפְּגָעָן די אַוְרָהָעָן צ' די שְׁמִינִית

צי דער מואכט די רדאַרְקָלֶעָ  
וּבָלְגָעָה האָט צָאָמְצָעָן מִזְמָרְדָּן  
לוֹסְטִישׁעָ דָעָמְטָמְצָעָן פָּאָרְדָּן  
צָוֵיט וּזְהָר שְׂמָנְדוֹגָן גַּעֲשְׁנוֹטָם  
דָּעָם סְנוּרוֹשָׁעָן מַאנְדָּרָטָם. דָעָמְלָלָטָם  
קוֹסְמָעָן די פָּאָטְסְוָטוֹשָׁעָ אָוּטָאלְעָא,  
וּבָכְּתָבָסְפָּאָלְגָנְעָם מִזְמָרְדָּן אַלְגָעָ מַוְתָּלָעָן  
חוֹלְלָאָה האָט נִוְשָׁת אָזְוִי פִּילְמָעָרְטָמָתָבְּרִי זַי וְזַי  
אוֹן אַלְמָנְגָּעָן קְלִימָטָשָׁבְּרִי, אוֹן וְזַי  
נָעַן זְבוֹן אָוּבָעָרְהָלְבָּרְשָׁוּרִישׁ, אוֹן וְזַי  
קְלָעְרָהָן פְּצָשָׁרְגָּוּרָן: «הַגְּנִי, גַּנְתָּ מְ

פָּעָר דָּעָם מַאנְדָּרָטָם, אָנָּד וְעַל שְׂוִי  
בְּעֵן אַרְדָּנְגָּה וְוִי אַסְמָעְתָּר אַז צְוִינָה  
פְּעַרְשָׁמְטָחָת וְוִי, אַס אָז גַּאֲרָה וְזַי  
פְּאָגָא. דָּעָר מַאנְדָּרָטָם שְׁמָעָתָהָמָת גַּאֲרָה  
צִים פְּעַרְקָלְגָּאָן. אָבְּגָר וְאָס אַרְטָם  
סְפָּלְגָּוּן, אָזְבָּה אַגְּנוּוֹסָעָ צָהָלָה נְלָמָּדָה  
אָגְעָמָטָעָן פְּעַרְדָּרְהָעָן די קְשָׁעָ פְּנִים  
פְּיִיחָרָטָעָ אָגְנוֹזָסְגָּרָעָ אָרְטָוֹנָעָן אַיְנוֹן  
מְעֻן אָז שְׁאָפָּהָן שְׁוּרְגָּנְקָטָעָן פָּאָ.  
פְּלָאָנְצָזְוּשָׁעָר אָז עַמְּלִינְשָׁעָרָבָּא  
אוֹן מְוֹרָחָ? פְּאָרְדְּלָוָעָן דְּשָׁרְבָּנָי וְעַשְׁוָרָה  
גְּנָחוֹתָן גַּאֲרָגְנִישָׁת. עַם אָז דָּאָר בְּעֵן  
אָז נְוָשָׁט די סָאָזְיָעָטָעָן אוֹן גַּיְשָׁת וְ  
שְׁוֹמְטָעָן צְתָבְּעָגָעָן זְוִיד אַלְמָס מִזְמָרְדָּן  
בּוֹשָׁה פָּאָרְדָּר וְעוֹלָמָן. אָז אָזְבָּה  
פְּשָׁרְלָוָעָן, וְעַטְמָזָן זְוִיָּה עַפְסָעָן צָרָבָּה  
גַּעַן אָזְבָּה גַּוְשָׁט אָז אָזְעָעָ, אָז אָז  
טְעַנְגָּס אָזְנָאָרְזָקָה. בָּעַרְדְּוִיטָעָן דָּרָבָּן  
גַּעַז אָזְנָאָרְזָקָה אָזְבָּהָן בְּיַי אָזְבָּהָן  
רָאָר אָזְדָּר אַפְּאָלְמָוִישָׁר אָרְפָּאָלָן.  
דָּעָר פְּאָטְסְוָטוֹשָׁעָר פְּאָלְגָּוּמָן.

ונגד פון דן דיבאךמאטשנו פון וואטמן  
או, עם איז פערשטעהט זיך ציטו וואגן-  
ער נוישט, או אונגעער איביגונע שוי-  
ם, זו קאטען-יישע גלאהום, וועלען ווילען דעם טאמגעט  
ויסענצען גאנען אונגען דעם טאמגעט  
או אונגעער שוואלקייט אונגענדראן. ווילען  
דרדאשער פָּאַרְטִּישָׁוֹרְטוֹת אָן אַרְצָה יִשְׂרָאֵל  
טעטבָּט דָּן פָּאַגְּמָזְקָר וְזֶה כְּעַמְּדָר  
זון חארצען. אַפְּנָא עַס אַתְּ ווּלְכָתָג, אַז  
זונעער פְּרִיבָּנְד אָנוּ רֹויָס אַרְצָע אַנְדְּרָע מִזְמְרָשָׁה  
אי זעלען אַזְעָרָעָן מִזְמְרָלָגָן אַלְטָן  
: דָּן קָאַטְּמָלִישָׁע פָּאַלְמָזָק אָן אַרְצָה  
שראל ווועט אַוְהָם ווועט נוישט פְּוּהָרָעָן  
סְמֻתָּה, אָנוּ דָּעַם שְׁמַעַת אַגְּנָצָע קְרִוְיסְטָלָן.  
וּמְעַט פָּוּן אַגְּנָטָרָגָע. אַנְךָ חָפֵךְ מִזְרָח אַז  
עֲרָצָנָגָט אָנוּ דָּעַם בְּעֵחָם מִזְרָח אַז  
וּמְרַעַן, אַזְרָע אַגְּנָטְרִינְרוֹאָן גְּעוּסָבָן  
אַטְּסְפִּיְהָשָׁע נִטְמְלָבָעָן, אָנוּ אַגְּלָעָן  
עַזְמָעָן וְוּלְטָלִיעָן קְרִוְיסְטָלָן. אַזְיָעָן  
עַמְּתָעָהעָן אַגְּנָצָע דָּעַם אַבְּנָגָלָס פָּוּן אַז  
עַזְמָלִיעָן, עַס חַבְּסָט אָוֹן אַסְגָּדָרָט אַיִלָּה  
אַנְךָ גְּוֹשָׁט אַטְבָּה. אַזְוֵב מַעַן ווועט דָּשָׁר  
עַהֲרָעָן דָּן יְהָרָעָן פְּרָאַנְסְּרִיךְ אָנוּ סְוִירִין  
אַנְגְּלָנָדָן אָנוּ פָּאַלְסָגָנָן, אָנוּ דָּאַזְזָנָן  
אַגְּלָנִיךְ, אָוּ אַזְבָּעָר דָּן אַגְּנָטָגָעָן פָּוּן דָּאַזְזָנָן  
רוּרִיש גְּעַבְּרָקָעָן אַרְאָזְוּשָׁע פָּאַמְּרוֹאָטָע  
אוֹן פָּוּן דָּן מְאַנְגָּמָעָן אַלְמָן וְזֶה אַזְרָחָמָן  
אַלְלָעָן וְוּרָעָן. סְפָּצִיאַל אַזְבָּעָר אָנוּ אַגְּנָלָקָעָן  
אַזְמָעָט גָּמָעָט נָאָר לְאַגְּנָעָר הַשְּׁרָשָׁןְוּן דָּוְלִיבָּרָאָר אַז  
עַגְּנָעָן וְוּלְבָעָן אָוּזְמָעָרָעָמוֹן וְוּנְגָנָסָבָעָן  
פְּנִים, וְוּלְבָעָן יִשְׂרָאֵל קָלָאָגָיָל הַעֲרֵשָׁקָט. אָנוּ אַגְּבָּהָגָן

הנתק חאָטַשׁ צוֹ קעַגְעַן אַנְטְּרָגִוִּין  
לאָנְדָּרָן, אוֹיְנְאַעֲנָרָגִי דַּו עַגְּבָּפִּין  
דוֹ אַירְאָקְעָדָר פַּעֲמָסְאַמְּתָמָגוֹל  
אוֹנוֹ דַּו אַנְדְּרוֹשָׁן מַסְוָלָמְטָגְנוֹשָׁן  
אַנְדָּהָעָר, חַעַלְכָּשׁ גַּעֲגָנְגָעָן וְזַרְאָזָט  
אַנְדָּרָן פֶּאָר זַנְעָרָשׁ אַנְגָּנָעָן צַוְּעָן  
וְשַׁעַם בְּעֵגָעָרָזָעָן, אוֹדוֹ נַזְשָׁט  
שְׂמָנָוָעָשׁ טַסְוָלָמְטָעָר וְעַלְעָן וְזַרְאָזָט  
פָּאוֹ וְוַיְתָעָן פָּאוֹ אַגְּזָגְרָעָגָל וְזַרְאָזָט  
וְזַרְאָזָט נַאֲרָקְמָפְּרָאַמְּנוֹרָעָן  
אַרְאָפְּכָעָר חַאְקָעָן אַבְּעָר אַוְיָה הַוְּלָא  
אַנְדָּגָעָר וְוַיְגָעָל. אַנְגָּנָעָן פָּאוֹ דַּו  
מַגְנָעָר אַרְאָבְּיָשׁ טַחְאָעָר וְעַגְּנָעָן  
דוֹן קַפְּיָידָא צַאָאַמְּנָגְנָעָקְמוֹלָן מִוְּט  
בְּפָאַלְוָוִישָׁעָן, סְפָעְצָעָילָן סְפָטָן דַּו  
נִיאָ שְׂרִיעָר, טַפְּסָפְּגָעָן קְרוֹסְמָטָן  
בְּעַקְעָמְפָּגָעָן דַּעַם פְּרָאַנְצְּיוֹוָשָׁעָן  
אַזְּ אַזְּבָּעָר סְנוּרָעָן, דַּו סְנוּ  
אוֹנוֹ אַזְּבָּעָר דַּו בְּאַלְעָמְטָמְגָעָר „פֹּהָהָ  
וְזַרְאָעָן וְזַעַם שְׁבָנָטָן צַוְּבָעָטָן  
פָּאוֹ מַזְאָלִינָג, אַרְעָר בְּעַסְעָר גַּזְעָן  
פָּאוֹ דַּעַר נַעֲרָא אָמְטָלְעָגָנוֹשָׁ קָטָנוֹ  
אַרְעָנְטָמְצָעָעָן, וְעַלְעָלָעָן זַוְּבָּטָן צַוְּ  
דוֹן דַּו קְאַמְּלְיוֹשָׁעָן טַמְאָטָן אַנוֹ דַּו  
לְעַנְדָּהָר. מַעַן חַאְטָמָן גַּעֲקָבָטָן פֶּאָרָה  
אַגְּאָן, אוֹדוֹ פֶּאָרָאַיְינָגָנוֹנָן פָּאוֹ פָּאָן  
מוֹטָעָן דַּעַם וְאַטְמָאָטָן וְעַטְהָאָבָּגָן  
אַרְקָעָן, אַבְּקָעָמָן אַנוֹ אַזְּיָעָטָן.  
וְהַבָּסָמָן אַזְּדָן פָּאוֹ וְזַכְּרָעָעָן קְוֹעָלָעָן,  
זַעַר פְּצָרְצָרָדָר בָּאַרְלָעָמָינָא אַנוֹ  
בְּסָם אַרְבָּנוֹת שְׁמָרָקָר פֶּאָר דַּעַם אַיְ-  
כְּנוֹשָׁעָן אַנְגָּהָלָהָר, מַעַן דַּבָּר גַּעֲנָהָר

אַמְּמָרָאָרוֹן פָּנָה פָּאַלְעַטְמָנוֹנָא  
וְגַעֲבָעָן, אֵוּ דָאַרְכָּתְּחַדְּשָׁנָה הַחֲבָעָן  
אֵא בְּעַדְלִיטְמָנְדָרֶעָ דָּרְלָעָ אַבְּנוֹ  
פָּאַרְשָׁתְּחַדְּשָׁהָאָ, דָּרְעָ רְבָּה כְּבוֹדָ  
צִיוֹנוֹסְפּוֹזֶשֶׁעָ תְּהַזְּעָרָ וְזַיְדָרָ  
אַבְּשָׁרָעָ מָטָם וְזַוְּזִינְגָּלָרָ  
פָּאַנְצְּזָוְזָשְׁעָרָ וְשַׂוְרְגָּאָלָרָ  
אַנְדְּשָׁרָאָ, וְעַלְכָּעָ הַחֲבָעָן  
אַזְוֹעָ אֵוּ דָוּ שְׁקָדָם וְאַלְעָזָן  
דִּבְּשָׁעָן צְוִישָׁעָן דָּוּ מַאֲסָעָן  
וְגַנְּגָרָ פָּוּ אַלְעָמָעָן אֵוּ נָעָן  
קְרַמְפּוֹשָׁעָ הַחֲלָמָנָגָן פָּאָ דָעָרָ  
פָּאָ, וְעַלְכָּעָ הַחֲטָם וְזַדְאַבְּמָ  
שְׁהָעָן מִזְטָם דָוּ אַגְּנָעָעָתָעָן  
אַיְדָרָ. דָוּ רְגַעַרְמָגָן עַרְשָׁתָמָעָן  
נִשְׁתָּמָעָן דָוּ אַגְּנָמָרְבָּסָעָן  
צַו שְׁמִיצָעָן דָעָם מְוֹסָאָלָעָן  
אַמְּתָוָמָעָן אֵוּ הַעֲזָרְבָּיָעָן אֵוּ  
דָּאָם לְאָנָדָחָלָט בְּנִים בְּעָ  
דָּאָנְגָּאָרָן פָּוּ פְּרַעְמָרָט  
אַדְרָפָ אַזְמָעָן הַחוּזְעָן, אֵוּ וְ  
דָּד אַצְוֹלוֹנָהָרָט לְאָנָדָרָ. דָעָ  
דָוּ דָוּ אַזְוֹאנָסָעָן פָּאָ דָוּ פָּאָ  
חַעֲרָצָעָרָ אַלְעָ צְרוּקָנָעָוָזָעָן  
פְּהָרָד דָוּ מְאַסְגָּעָנָרָגָן פְּאַלְעָ  
עַדְרָ אָזְנוֹמָרָם אֵוּ נְאָרָ  
שְׁוֹבָעָטָם דָוּ אַגְּנוּטָוָעָט אַחֲ-צִיְשָׁלָעָ  
וְזַדְאַבְּגָעָוָגָטָם צַו פְּאַחֲרָהָעָן  
אַזְיָחָט אָתָן שְׂוֹרָמִינְטָמָעָן  
דְּזִינְעָמָעָרָ פְּאַלְעַטְמָנוֹנָשָׁר אַרְאָ  
עַגְּנָעָעָשָׁ, וְעַלְכָּעָ הַחֲטָמָט אַבְּגָוָןָ  
וְשְׁוֹרָתָמָ אַיהֲרָ אַרְיִיסְטָהָר אֵוּ  
בְּבָאָרְבָּאָ� וְבָנְעַמְּבָאָ�

סיוון

# ר' מאפסען אין איז-ישראל

וועג איזוי ווועט פון צי חברו זונר אונ שול  
גען בלאט מיט דז פערדראָרבעגעט עטעהנדיין  
שע פאלוטיקער — דז וואס זוינען אויס  
דאסם פלאט אונ טאָרל אַונ דעם אַראַטש  
אַראָפּוֹשׁעַן פֿוֹיעַר, אַונ זוֹסְטַּחַן  
זונר בעירזָהָט נְעַמְּקָתִים מיט זוּעוֹרֶן רַעַנְן  
וְאַלְוָאַגְּנָעָרֶץ גְּבָרוֹת אַונְן דז לְעַצְמָתֶן  
נְרַכְמָעַן אַונְן חַבְרוֹן אַונְן עַתְּה.  
די, "מאָפְּסָחָן" מִזְוֵּן קָאָר דָּעַר ווּצְלָת  
גָּאָר אַנְצָלְעָבָעָא אַרְבָּנָת: וּבְבָאָרְגָּוֹן  
די אַסְמוֹנוֹסְטִישׁ שְׂרָעָעָט קָנוּ אַבְּרָאָפּ  
אַונְן אַטְמָרְקָעָא סִימָט בעַרְפְּסָחָן אַונְן בְּעַזְבָּן  
שְׂרָבוֹתְּגָנָגָן קָאָר דָּעַם, "צִיּוֹנִיסְטוֹשׁוֹן", לאַעֲזָבָן  
בְּעַזְבָּן אַונְן אַרְץִי יִשְׂרָאֵל. די דְּאַזְמָעָט פְּאַרְיכִּיבָּן  
מְטוֹן, אַונְן זַעַם פְּאַלְמָעָן אַסְמָאָל אַרְבָּיָן צָרִיךְ  
אַונְן אַרְקָעָשָׂרָאָן ווּצְרָעָהָן דְּאַרְמָטָן גְּזָבָּה  
לְעַזְמָת — ווּוּסְטָמָן גְּנוּשָׂת, אַונְן וְאַלְמָנָה  
פְּאָן זַעַם פְּאַלְמָעָן, צִוְּנָאָרָן זַעַם זַעַם זַעַם  
גְּנוּנָה. לְאַבְּגָעָן קָעָן מְטוֹן אַבְּגָר נְוִישָׁת, וְאַרְזָה  
דָּאסְמָנְדָּרְקָעָטָה ווּאַרְטָמָעָן די, "מאָפְּסָחָן"  
אַונְן אַפְּשָׁר דָּאסְמָנְדָּרְקָעָטָה קָנוּ אַלְמָנָה אַונְן נְרָאָה  
וְעַרְעָץ מְעוֹדָעָן. מִנְרָאָה קָעָן צִוְּנָאָרָן צִוְּנָאָרָן  
יִאָרָק וְוּפִילְמָל אַוְיָסְקָעָטָה צִוְּנָאָרָן  
נְזָעָן די, "מאָפְּסָחָן" קָאָרְעָסְפָּאַגְּנָעָרְנִיעָם  
פְּאָן אַרְץִי יִשְׂרָאֵל, אַונְן אַנְךְ מְזָוֵּן מִזְרָח  
וְזָהָב, אַונְן פְּאַלְמָעָן זַעַם אַבְּגָר זַעַם גְּנָעָן  
אַפְּטָהָאָרְטָמָעָן: עַס אַונְן גְּנָעָן קָלָאָר  
אוֹ די שְׂרִיבָעָר שְׂרִיבָעָר שְׂקָרִים; אַבְּגָעָן  
אַפְּגָעָן אַונְן אַיִם פְּאָן שְׂקָרָסְמָוָן זַעַם גְּנָעָן  
קָרְבָּאָה אַונְן מְבָאָמָת אַמְּתָהָאָה אַונְן אַנְדָּרָה

או? קאָן מַעַן אָזָן זֶה צוֹקְקָעָן אֲזָנָן?  
טוּלָן? מַוְן מַעַן עַפְטָאָן תֵּל אַבְּבוֹן זֶה  
טַפְּצָעָל, מַעַן מַוְן אוֹתָהָר דָּו שׁוֹגְבָּקָעָן! אָזָן זֶה  
עַפְּרָם פְּגַעַתְּשָׁקָעָן! חַדְּרָה אַבְּגָנָעָל אֲזָן אָזָנָל  
אֲזָנָל גַּבְּעָתָן זֶה אַרְזָוִים אֲזָן דָּי נַעַמְלָעָן  
שְׁמַעַטְּפָלָטָן אֲזָן דָּו וַיְמַעַטְּ וַעֲגָטָן דָּו  
אַבְּכָעָר הַחַזְוָעָר מִינְטָגָרָעָן, דָּו  
דָּרוֹקְמָעָן אַחֲרָיו — אֲזָן דָּוקָאָן  
דִּינְגָּעָן תֵּל אַכְּבָּאָר הַעֲבָרָאָ�ן:  
סִימְנָן בְּרוֹטְוֹשָׁעָן אַינְטְּפָרְאָלוּסָן  
וַיְמַעַטְּ קַפְּגָשָׁלִיםְמַוְועָשָׁן שְׁוֹתָפוֹסָן  
גַּסְטָמָעָן! לְעַבְּרָנוּ זֶה וְעַלְלָטָן  
צַיְעָן! אַזְּרָעָגָן, אֲזָן תֵּל אַבְּבָרָעָן  
אֲזָנְגַעַתְּשָׁקָעָן אַתְּבָרָהָרָיָן, אֲזָן  
פְּגַסְטָעָר גַּזְוָעָרָעָן אֲזָן דָּי אַיְגָעָן  
הַאֲטָמָן אַיְהָרָעָר פְּגַרְלָעָקָטָן דָּי שְׁעַנְסָטָן  
מַעַן קָוָן אַיְהָרָעָר בְּעַסְטָעָר הַחַזְוָעָר  
דָּאָסָן דָּי תֵּל-אַבְּיָבָר יַגְעָנָד פְּגָעָן  
בְּשָׁמָה אַזְּרָעָעָן, אֲזָן גַּוְשָׁתָן לְאָגָן גַּעַן  
חַאֲטָמָן זֶה טַפְּלָעָן רַעֲמַעְלָבָעָן אַזְּיָדָרָעָן  
אֲזָן אֲזָן שְׁטִוָּעָר, פְּגַסְטָעָר שָׁעה,  
עַלְגָּנָטָן אַזְּרָעָר דָּו וְעַלְגָּעָר וְיַסְעָר וְעַזְעָמָעָן  
טַעַרְוָן רְוִיְמָעָן „מְאַפְּסָוְשָׁן“. שְׁמָעָן  
אַיְהָרָעָן אֲזָן בְּלָאָהָעָן שְׁמַעְמָעָל, אֲזָן  
נוֹרְיָסָן גַּעַרְזָקָטָן אַחֲרָיו אֲזָן אָלָן  
הַעֲבָרָאָישׁ, פְּגַעַתְּשָׁקָעָן זֶה, שְׁמָעָן  
שְׁמָעָל דָּי פְּגַרְעָטָמָעָר פָּאָן דָּעָם  
פְּגָלָקָן דָּי גַּעַדְגָּנָעָעָן שְׁלִיחָוִם כָּאֲזָן  
אַיְהָרָעָן אֲזָן זֶה וְעַדְגָּעָעָן אַיְהָרָעָן

לען פון עטלאכע האגדערת יהודישע ייניכע  
לכטם בחארום אונ טירלאר, וויאם זונט  
שטפער ערונית אונטער נאצניען לאיגרא א  
האלטצען זיך קלינען גראטס אונ דעט  
חויפש-שמדרטן פון דעם יונגען יודישען, וא  
ישוב — אונ תול אכיב. מענטשען,  
אנגען געהגען צז ד' ארכטער-קריטען  
קאנגען דע „מאפסן“ אַילֶל בְּבָבִין  
געטען — דע אַמְתָּע אַוְ דֵּי, אַרְטְּמִיא  
שׁעַן“. מענטשען זונטיגען, וויאם זונגען וויא  
פָּלְוּזִיךְ, דָּרְקַעַן זונטיגען זונטיגען  
חילוק — זוי אַזְוֵי זט געהגען אומן אונטער  
די תל-אַבְּיָדָר נאפסן. דער „מאפס  
געסת אומן אונ דער ערל-זושער שטארט  
אַכְּבִּיב מונט אַפְּעַגְדָּרְטָר מון געגען  
דָּזְדָּר וְעַלְקָעָן מְקָעָן אַוְהָם גְּלַבְּרָדְצָק  
בען, אַזְבֵּב אַנְדָּר חָתָם גָּאָר אַזְבֵּב פְּאַ  
זְוַעֲלָכְבָּן זְאָכָן. דער ערל-זושער האַרְטָר  
פאַשְׂנִינְעָר אַרְכְּטִישָׁר, דער הַלְּעֵץ, מְרַעַן  
אַזְיָּזְדָּר ערְלָר פְּלָאָן אַזְיָּזְדָּר ערְנָסְטָס אַ  
זְעַחַד גְּלַיְבּוֹק, מונט אַפְּרַנְטָשָׁן  
גְּלַזְבִּיקָן אַוְיסְדוֹרִיךְ אַזְיָּזְדָּר דעם דָּזְוִינְגָן  
אַפְּנַנְגְּרַנְטָן ערְלָקְעָן פְּנִים. סִיטְמָן  
קָאָר פְּוַיְזְגְּרַנְטָן ערְלָקְעָן גְּמַשְׁלָאַטְעָנְקָטָם  
טְרַדְגָּן דעם שְׁוֹחָרָן יָאָד בּוֹן צָוָם נָ  
וּוּגְנַטְשָׁגָעָם צָוָל בּוֹן צָו דָעַר וּוּמְנָדָר לְהָ  
סּוּקָדָר זְקָנָגָט. דע „מאפסן“ האַבְּגָעָן  
אַנְדָּר גָּאנְגָן. וְזַיְשָׁעָן זְיךָ גְּנוּשָׁת אַוְ  
סִיטְמָן דער אלְגַּטְמָנָג שְׁפָאַזְוּרְגָּרְגִּינְגָן

שר אלגנומינער אַרבײַטער אָזְגָּאנְדִּי  
או נַעֲמֵת וְדַעַם נַעֲמָנוֹ ("פָּאָ").  
סְמֻתָּוּשׁ אַרבַּיטְרָה", מַסְתָּמָא הַחַטָּא  
דְּבָרָן אֶפְּצָוֹנְדָּאַשְׁוּן מוֹן.  
בְּתוּ גַּוְשָׁמָן אָזְוָן גַּעֲנָמָן צִי זַוְּבָּעָן  
וַיַּמַּת דָּו אַרְצִי "שְׂרָאַלְדוֹנָעַ, מַאֲפְּקָעָן"  
עַלְמָעַ סְאַצְּיָאַלְמָעָן. נַגְּזִין אַרְצִי  
לְגַוְשָׁמָן אַפְּכָעָר, אֲזַפְּנָוְעָן עַלְמָעַ אַרבָּיָן  
וְעַגְּבָעָן וְגַעְוָוִים גַּוְשָׁמָן. דָּאַם וְעַגְּבָעָן,  
מַעֲשָׁמָעָן, בְּעוֹרְאַעֲגָעָן הַאֲלָמָעָן אַוְגָּמָעָן  
מַן אָנוּ גַּאֲמָעָץ לְהַדְּגָמָעָן. מַאֲמָעָר  
עַן וְדָוְרָ צְוָוְעָשָׁוְן וְעַזְּלָאָגָעָן וְעַם  
עַרְגָּאָזָא אַרבַּיטְרָה, אַרְגָּאָר מַאֲכָעָן  
אַזְּשָׁמָעָל, אֲזַי אַרבַּיטְרָה, אָנוּ דָּאַם  
בְּבוֹת וְאַרְבָּרְבָּאַטְרָה בְּיַיְאָרָ בְּוֹנָה  
סְלָלָעָן צִי מַאֲכָעָן.

יעַזְּרָאֵל, רַגְּ, "מַאֲפָעָן" — דָּאַם וְעַן,  
וְיוֹדִיעָשׁ שְׁלוֹתָהָן פְּנֵי מַאֲכָלְכִיאָן.  
הַגְּעָן נַעֲשָׁקָמָת גַּעֲיָעָן טַלְיָעָן אַרְצִי  
לְגַעְשָׁמָן צְוָוְעָדָן דָּאַם, וְעַמְּסָדָר  
אַרְדָּר יְרוֹשָׁעָר יְשָׁוָב, דַּעֲרָהָזָבָעָר דַּעְרָ  
דְּאַרבַּיטְרָה גַּרְגָּאַטְרָה עַלְפָמָגָנָמָת אָנוּ דָּעָם  
עַן שְׁבוֹב בְּזִימָת אָזְוָן שְׁאַמְּטָמָת בְּלָא  
דְּרָרָאַגָּעָן אָנוּ תְּוִימָת אָזְוָן בְּלָא  
,,מַאֲפָעָן" וְעַגְּבָעָן גַּוְשָׁמָן גַּרְוִים אָזְוָן  
וְרוּם אָנוּ אַרְסָמָן אָנוּ דָּאַם אֶפְּלָעָן

“...ונגנוו אועלַהֲג החנְט מוֹת  
ברגאָס מַאֲרָדָס אָנוּ מוֹת אֶ  
שְׁרָמְטִיאָזָן, שְׁפֵאָנוֹשָׁן קוֹם,  
אֶם לִינְגָט בְּעַהֲלָלְמָעָן אָסָר  
דָּי, “מַאֲפָסָן” פָּאָן אַרְיַי שְׂמָחָה  
וְעַלְבָּעָד רָא וְחַטְבָּרְעָד וְעַזְבָּן  
נוֹשָׁט פְּנֵי הַינְטָן, נָאָר מַעֲנָן  
מַעֲגָן שְׁלֹבָעָן פְּנֵי מַעְרָה, אָנוּ רָא  
מָעוֹן זָהָבָן “מַאֲפָסָן” גַּנְשָׁת הַלְּאָן  
רְבָּוּהָ וְזָהָבָן בְּעַלְבָּרְדִּגָּעָן. דָּעַם  
כְּמַין הַאֲבָעָן וְצָלְעַי אַוְסָּנָעָן  
אַקְסָם” אָנוּ אַוְבְּגָרְגָּלְעָנָט קָאָן  
אַוְעָשָׁן רָאשִׁי-תְּבוּחוֹ (אַגְּנוּשָׁאָן)  
סָמָן, אָנוּ דִּי דְּגָוָעָן רָאשִׁי חָאָן  
וּ: “מוֹעָצָה בְּוַיְלָעָם סָאָצָאָן  
— דָּעַרְתָּשָׁן פָּאָן סָאָצִיאָלְמָוָן  
בְּגַמְעָרָה. אָנוּ אַרְזִי יְשָׁוָאָל אָנוּ  
“מַאֲפָסָן”, תְּאַרְהָאָן אַבְּרָעָן  
אַלְוִוְסָמְשָׁאָן אַרְבָּנְעָמָר פְּאַרְמָן,  
טְרָעָם גַּמְפָּעָן,, הַתְּהִרְרוֹת הַעֲוָוָן  
אַרְגָּנָאנְגָּנְצָעָן (אָנוּ אַרְבָּנְעָמָר)  
בְּעַרְאָתְיָנוֹקָט אַוְעָט אָנוּ זָאָר דִּי  
גַּאֲנְיוֹנְרָעָן זְוִירָעָן אַרְבָּנְעָמָר  
סָמָךְ לְגָנָה, אָנוּ דָּאָרָתָן אָנוּ אָנוּ  
דָּאָרָהָרָמָן פְּאַרְשָׁתָן, אָנוּ זָוָן  
גַּנְשָׁי. אָוֹזְקָלְגָּעָם לְאָגָר גַּעֲנָגָט וְזָר  
צָאָגָעָן, וְאָסָטָלָט וְזָרָעָן

שׁעַר אֶת אָנָן דָּעַר שְׁפֹעַן בֵּן אֶגְרִיסָעָר  
בְּרַכְתָּעַ, כֵּן שְׁמִילָעַן, וְאַנְפְּטָחַת  
אֲזֵן וְעַלְכָּבָדַת  
שְׁלַעַטְמַטְתַּת  
רָאֵל, וְעַנְגָּלָה  
רָעָן, וְעַגְּלָה  
מִשְׁעָן מִזְטָה  
קָרְנוֹן רְוֹטָה  
לְדָר מִזְטָה דָּעָה  
רָאַזְוָנָה נָאָה  
קָלְבוֹעָן. "כֵּן  
דוּ הַעֲפָרָאָה  
לְאָנוֹ: מִזְטָה  
בּוֹת מַאֲכָלָה  
לְוַסְטָהָבָה"  
מִשְׁעָן אַרְבָּה  
אַוְיִסְעָר דָּרָה  
סְאַצְיָה  
מִשְׁעָן אַרְבָּה  
וְאַס מְרַבָּה  
בְּרוּם" (דָּרָה  
אַנוֹ וְאַס  
גַּנְעַצְעַל אַרְבָּה  
שְׁאַטְמַט בְּרוּם  
שְׁמַדְרָתָה. וְ  
בְּאַרְבָּה אַנוֹ  
אַגְּרוּפָה כְּ

卷之三

**פֿערל פֿון  
אלטען אודער**

# פָּזֶן דְּעֵרֶר סְדַרָה

סְרִיצָצָעַן ד. ת. גַּאֲרַ פְּשָׁוֹתָן: דַּיְתַּלְעַ  
בְּאַלְעַפְּטָטִים הַאֲפָעָן גַּעַמְוֹת אַרְזָן  
כִּימָן הַאֲרָמָעָן בְּעֶרֶשֶׂת אָנוּ גַּאֲסָן  
מֻעָם, אַרְאַפְּקָרָאַצָּעַן פָּאַלְקָן אָרוּ סָנָן  
דַּאֲםָן קַאֲמָנוֹסְטוֹיְשָׂעַן פָּאַלְקָן פְּאַרְבָּן. וּוֹ  
בְּגַעַן אַיְהָם מַוֵּת וְחַעַטְפָּאַרְבָּן.  
בְּגַעַלְוָשָׂעַן קַלְוָהָן פָּאַרְבָּן בְּגַעַן טָעַן  
חוֹכָה מַאֲסָמוֹעָה הַאֲמָט יַעֲגַע בְּאַלְעַמְוֹן  
גַּעַמְוֹן פָּאַרְבָּן דַּיְתַּל אַבְּיָבָעָר בְּאַלְעַמְוֹן  
סָעָן מַעָן וַיַּד לִיכְתָּם פְּאַרְשָׁמָעָן  
וְגַעַן אַפְּבָרָן גַּעַוְעָן אַזְעַלְכָן, וְאַסְּמָעָן  
— צַיְמָחָמָה פְּזַיְלָקִיטָן, צַיְמָה  
רוֹיְטָעָן פְּלַקְשָׂעַן גַּוְשָׂט אַרְאַפְּגָעָנוֹן  
וְשַׁבְּאַצְּרָיוֹן אַמְּלָיָן פָּאַרְבָּן דַּיְתַּל  
הַבָּזָר עַד הַיּוֹם הַזָּהָר.

מַעַן קָאָן גַּוְשָׂט וְאַגְּשָׂט, אָן דַּיְתַּל  
סָעָן פְּאַוְעָן זַיְד בְּעַגְנָגְעָן גַּאֲרָן  
וְאַזְמָן זַיְד פְּאַטְשָׂקָעָן דַּיְתַּל וְעַגְמָן פָּאַרְבָּן  
בְּעַר הַבָּזָר גַּוְשָׂט גַּעַקְבָּט אָן  
גַּוְשָׂמְגָעָר צַאָהָל אָנוּ אַזְרָחָה זַיְמָעָר  
לְאַמְּלָד גַּוְשָׂמְנָקָטָן אָנוּ דָעַט זַיְמָעָר  
דִּישָׁוֹן אָנוּ פְּאַלְמָוּתָן אַמְּלָלָטָן אָן  
גַּעַן יַוְדָוָשָׂעַן יְשָׁוֹם, גַּעַלְיָמָט וְשַׁ  
צַעַטְמָת צַעַטְמָת גַּעַבְעָן אָנוּ וְוַיְסָעָן דַּיְתַּל  
פָּאַרְבָּן וְמַעַר מְרוֹזָאַרְקָעָן עַקְוִיסְמָטָן  
עַפְּעָם אַשְׁטְמָעָל פְּרַאַזְמָאַקְזָאַגָּאָן  
וְאַרְאָבָעָן אַרְזָוָם אָנוּ דַיְתַּל  
מַעַר דַיְתַּל אַלְמָאָטָן. דָעַרְמִיט וְוַיְלָעָן  
חַבְּזָוָן, אָנוּ זַיְתַּבְּגָעָן חַלְלוָה גַּנְגָּן  
פְּוֹסְטָעָן סְפָאַרְקָוָן-דְּרַאַשְׁעָרָם, נַאֲרָן  
הַעַן בְּרוֹדָהָשָׁם, עַרְגָּנָטָעָן אַרְבָּיָטָן  
אַקְבָּעָן וְוַיְבָעוֹאָסָטָן, קָעָן אַיְוָן  
מַאֲכָעָן. דַיְתַּל עַצְמָעָן צַבְּתָה הַאֲפָעָן  
אַרְמָנָגְוָהָעָן, אָנוּ כִּוְתָּם דַיְתַּל  
גַּעַן יַוְדָעָן, וְאַסְּמָעָן גַּעַנְעָן אַינְגָּנָעָן  
טִוְּהָט אָנוּ שְׁפָאַעַגְנָדָעָר אַרְבָּיָטָן  
וְשַׁדָּא נַאֲרָגָנָשָׂט אַוְיְטָהָן  
בְּשַׁי וְשַׁמְּתָה וְשַׁבְּרָעָן פְּרַגְנָצָטָעָן  
לְאַרְקָעָן קָמָן פְּנַעַר פָּאַרְבָּן וְוּלְעָטָן דָעַט  
גַּוְשָׂמְמָת אַגְּנִידָגָאָן. הַאֲבָעָן זַיְד זַיְד  
פְּאַרְקָעָן, אָנוּ זַיְד אַרְאַבָּעָן, אָנוּ דָעַרְמִיט  
סְמָעָן פָּאַרְבָּן דַיְתַּל בְּצָעָרָעָן אַוְאַגְּמָרָעָן: זַ  
קָּעָן צַיְמָה גַּוְעָונָעָן דַיְתַּל הַעֲרָצָעָרָעָן  
בְּשַׁעַר. אָנוּ לְיִתְּמָהָן וְיַיְמָה שְׁרַבְּטָמָה  
אָנוּ. גַּעַהְעָן זַיְד אַזְוָאָן דָעַט דָעַט אַזְוָאָן

וְאַתָּה זֶה עֲמִיקָמָן חֹזֶק מַאֲכָלָךְ פָּנָו  
 קְרַעַתְּרַעַת חַחְמָה רֵי דָוָעַתְּפָרְרִיסָטָם  
 וְאַיְלָי יְגַנְּדָרְשָׁע בְּנוּסָרְ רַגְדָּא אָנוֹ  
 „פְּרַטְמָ זָהָר, פְּרַטְמָ זָהָר, צִוְינָסְטָלָעָר;”  
 אָנוֹ אַבְעָרְ אַלְיוֹן בְּזָהָר — כָּל זָהָר  
 מִיר דָעַרְלַיְבָאָן אַמְרָן!... בְּנָה אַפְּלָאָל  
 שְׁמָחָה אָנוֹ תְּלָ אַבְיבָּ אַ שְׁבָתָ צִי אַ יְוָה  
 מֻובָּן וְעַזְבָּן אָנוֹ אַלְטָ פְּלַעַן אָנוֹ רֵי גָּבָן  
 סְפָעָן מִינָט נְעַזְבָּגָן אָנוֹ מִינָט פְּרַטְלָעָבָן  
 רְוִישָׁ, פְּאַרְשָׁטְוָפָעָן זָנָר דִי „מְאַפְּסָן  
 הַאֲרָטָם בְּנָי דִי וְעַגְמָן, פְּעַרְשָׁטְמָקָעָן זָוָר  
 דִי וְוַנְגָלְעָן צְוִיְינָן דִי הַצְּבָעָר אָנוֹ קָרְבָּן  
 אַפְּרָוִים פָּה דָרְמָטָן סְמִינָן וְעַלְפָעָן בְּנָי  
 פְּעַרְמָתְמָעָטָן חֹזֶק פָּהוּן פְּרַעְמָרָעָבָן  
 גְּוֹשָׁמָת פְּאַרְגָּנוֹגָה. אָנוֹ עַרְשָׁתָמָת גָּאָר דִי  
 וְעַזְבָּן דִי שְׁמָרָתָ שְׁלָאָטָם אָנוֹ אַגְּמָנָסָט  
 שְׁטִילְעָן שְׁבָן פָּנָו דָעַרְ לְאַדְבָּרְ לְבָנָה,  
 בָּאָוָן וְתְּאָדוֹרִים פָּנָו זְנִיצָרָאָלְעָדָר וְזָוָר  
 בְּתָנָגִים (קָאָטָם לְטִיצָנָנָם) — שָׂרִים  
 בְּעַשְׂוִיתָוֹת, אָנוֹ אַלְעַזְבָּן זְוִירִישָׁעָן  
 פְּאַמְּתָאָזְקָעָם) אָנוֹ אַלְעַזְבָּן זְוִירִישָׁעָן  
 אַרְשָׁ אַבְעָגָעָן לְוִידָעָר — אַזְוָרְ רְוִיָּה  
 דָעַוְעָנָגָר וְוִיסְבָּשָׁעָגָר וְעַזְבָּנָגָר דִוְאָא נִיְזָקָן  
 דִי נְעַזְבָּנָגָר זְעַוְאָלְמִיצָאָנָגָר לְוִידָעָר פָּהוּן  
 נְבָעָם רְוִסְמָלָגָר, גָּאָר גְּעוּזָנְלִיכְאָבָל  
 רְוִסְמָוָעָן פְּאָלָקָם דָרְמָטָגָסָן, אָנוֹ גָּאָר  
 אַסְמָה פָּהוּן דָעַם נְרַאְבָעָן כְּלַבְנָעָם “סְ  
 וְאַתָּה זֶה עֲלַעַתְּשָׁרָן אַנְדָרְזָוָשָׁת  
 קְטָמָן פָּהוּן דָעַרְ אַרְצָ יְשָׁרָאֵלְדִוְגָנָהָר גָּאָר  
 דָרְאָרָגָן, הַבְּנָטָעָם סְלָגָנָגָן וְזָהָר  
 צְלָהָבָעָם, וְזָהָרָקָחָקָאָרָד גָּאָר דִי  
 מְזָעָה נְעַזְבָּנָגָלָעָלָקָלָגָנָגָן, סְמוֹת וְאַתָּה  
 פְּאַתְּבָנָגָעָן אָנוֹ נְעַזְבָּנָגָעָן הַלְּ-אַבְיבְּ/עַד  
 גְּנַדרְ הַחֲמָט דָעַמְנָה נְוִישָׁת לְאַגְּגָן אַנְגָּבָלָט  
 דִי גְּאַסְמָן תְּמוּן דָעַרְ יְגַנְּגָעָר יְגַיְשָׁ  
 שְׁתָמָטָם. דְּרַמְמוֹת נְעַמְנָה זָהָר אַרְשָׁמָעָט “סְ  
 סָאוֹן” נְקָמָה פָּהוּן דָעַם וְגַגְגָן זְרוּשָׁשָׁן יְיָ  
 וְאַתָּה בְּלִיְתָמָן אָנוֹ וְוַקְפָמָן פְּאָר זְנִיצָרָאָל  
 גָּאָר.

אנון דערר שליח זאל עם יא קאנען  
דרשו איזו געריגנגן, איז ר' דן  
ס וענגן דעם אויבערשטעטן שליח  
כירח חנט אבעער בעמענץ, איז מוד  
ס וענגן שעיחס פון איזו, איז מוד  
ז אמת אידן מאן דן עבורה אין  
המקדש. איזו האט ער דראָר נאָז  
:,,כ' כל העם כולם קדושים''. איז  
דרה האט דערציא מסכימים געוועגן,  
ווען עם שצעהט :,,ווקהּ עלייהם  
את כל העדרה''. דערפֿאָר איזו דן  
עשרה צויאָמְעָן מוט אזהם פֿאָר  
גווילט געווארען. (דער רב' ר' יונתן  
עשיין ז')  
\* \* \*

בר הלווי הוא את עבורה אהל מועה.  
איז א מצוות עשה בָּן דן תרי"ג  
, איז דן לויים ואלען בערגינען איז  
המקדש. זין ואלען דראָרט זיין  
דרים ומשורדים" פֿאָרטיאָרים איז  
דרם; יעדָן פֿאָג, ווען מצע איז  
רב א סרבן, ברויכט טען דערבען צי  
ן, זאלען דאס פֿאָן דן לויים, גנטש  
אגנערען. צולבו וואָס האט דן תורה  
גַּרְאָטְמָן ? דערפֿאָר, וואָס דער  
, קָנְגָּטָם מלך איזו פֿאָגָט אַרְט איזו,  
סְבָּאָלְעָן דראָרט בערגינען בעקאנטער,  
דר' גַּעֲגָע איזו שטענדונג אַגְּנָעָן  
לטמע מענשען פֿאָן גַּעֲגָעָן שבטמ,  
זין דן גַּגְּאָצָע גַּעֲגָרְזָטָע מלאָח  
ס הילְך זאל דורך זין גַּעֲגָע וועדרען,  
זים פֿאָטָט גַּעֲגָע גַּעֲגָע אַסְלָה, איז  
אל יעדָן טאג גערדען זינען מישר  
איזו סְזָאָל אַגְּגָע מענשען אַדְלָזְבָּט  
איזוים צו בערגינען (סֶכֶּר החינוך).

שבר הוא לכם הילְך עבורתכם  
ז מועה.  
שצונט, איז דן מתנה בָּן מעשר, וואָס  
אויבערשטער האט גַּעֲגָבָעָן דן  
, איז צולבו 2 זאלען, איזנס פֿאָר  
חלק, וואָס קיטט זין איז לְגָנָר, איז  
טענְס דערפֿאָר, וואָס זין זאלען גנט  
בָּנָע צו זיין פֿאָזְשָׁעָטָונְט מוט ערְדָּר  
יעט, איזו איז זין ואלען האבָּאָן פֿרִיצָע  
צ' צו טאן דן עבורה איז אהל מועה.  
\* \* \*

בושת פָּאַרְהָאָוֹ גַּעֲוֹעֵן קִבְּנָן  
יִבְּעַר הָאָט אֶרְגַּעַת נַעַמְעָנָהָט, אָוּ  
יְוִיד וּוּרְעָנָא אֶפְּחוּ גְּדוּלָה. אֶפְּגָעָר  
זָנָק מְוֻהָּב גַּעֲוֹעֵן פָּעַרְגָּעָסָא  
סְמוֹאֵל הָאָט אַיְלָהָט אַקְוָהָט  
כָּבָד, דְּחַיְינָן, אַוְהָם, קְרַחָא אַלְיוֹן.  
שְׁנַעַצְעַר מְנוּדָה).  
\* \* \*משה לְקָרְרָא לְרָתָן וְאָבִירָם —  
ה וְוִילְדָא אֶל דְּתָן וְאָבִירָם.  
ט הָאָט מְשָׁה זַי בְּעַוְנְדָעָר גַּעַנְיָה  
פְּאוֹן דְּעַם אָזְן אֶל בְּעַוְנְיָן, וְאַנְטָמָה  
אַיְלָהָט (סְנַהְדָּרְיוֹן קִי"). אָזְן בְּעַזְנָה  
דְּרָדָר נִישָׁת צְזָהָלְטָאָן אָזְן כְּמָהָה  
הָר, וּוּלְלָקָעָר טְהַאלָּט זָנָד אָזְן  
דְּדָעָר אָזְן עֲוָבָר אַזְיָת אֶל לְאָזְן,  
יְשַׁטְּמָעָתָמָה אָזְן פְּסָקָס : וְלֹא זְיהָה  
מְצָוָה. צְוַעַרְשָׁתָה הָאָט מְשָׁה גַּעַנְיָה  
בֵּיתָה. דְּרַעְצָלְעַלְפָהָרָעָם, דְּתָן  
„שְׁוֹמְנָה“, זְוַנְגָּנָה  
מְקָרָבָה. זְוַנְגָּנָה  
זְוַנְגָּנָה  
קִבְּנָה  
אָזְן  
פְּבוֹד  
אָז  
בְּכָבָב  
שְׁמַעַת  
אָזְוִי  
פְּאָגָן  
וְאָרָר  
כְּבָנָה  
תִּים  
זְבָנָה  
כְּבָה  
ס  
דְּרָעָר  
לוּיָם  
דְּעַם  
צְוֹוָה  
פְּרוֹזָה  
אָרָבָה  
צְבָבָה  
(אָוֹן  
עֲגַטְוּשָׂר זָלָל אָסְנִישָׂט פָּאַרְהָאָוֹן

...ויקח סורתה  
דערזוייה זאנט רעדר מודרש: לאט סח  
דע לעצמו, ער האט זיז נגענטמען א-  
שלעכט געשעט. וואס אונז דיז בונה  
דרעראו? מזען קאו זאנט: קרה או גע-  
וואן אָנְרוֹיִסְעַר חַבֵּם, אָגְרוֹיִסְעַר עֲוֹשֶׂר  
אָונְזָנְטָן מִזְוְחַסְפָּן. דערזיבער האט  
וזד איזם געדראַטְט, אָז אַוְהָם קַוְמָט דָּאַס  
וישאות. פְּשָׁעַר אָזְזָן דִּין שְׁפָעַטְרְדוֹגְעַן דָּוּ  
רות רעדט זיך אַטְזָן יְעַרְעַר בְּלָאוֹשָׁן,  
זאָס האט אַמְּחַלְקָה מִוְתָן אַגְּרוֹיִסְעַן  
בענש, אָז ער אָזְזָן פְּגַנְקָט אָזְזָן גַּטְמָן וּזְזָן  
קריה אָזְזָן באַמְּתָן אָזְזָן ער דָּאַר אַגְּרוֹיִסְעַן  
בריה אוֹזֵר וּצְעַט מְעַן אַגְּרוֹיִסְעַן אַטְמָעַן,  
וּסְמָן אָזְזָן אַגְּבָלְטְמַחְלוֹקָת טִיטְזָן צָאַג-  
מְצָעַן, "קריה", אָזְזָן אָזְזָן אַגְּבָלְטְמַחְלוֹקָת  
אַגְּרָר קְרָהָן, וּלְעַלְעַל אָזְזָן גַּעַזְעַן אַטְמָעַן  
אָזְזָן חַבְּבָן. דָּאַס אָזְזָן טָאַקְעַן דָּאַר, "מְקָח  
דָּעַן", וּזְאָס קְרָהָן האט וּזְדַעְעַן. (רעד  
רְבִי רִ' יְוַתְּנוֹן אַמְּבָשְׂעַז בְּרוּךְ הַלְּצָה).  
\* \* \*

# מארק ראומני

# ו- ליבנשאָר אַלְמַלְשֵׁם אַלְמַעֲרִילָא

ענין מישמש פון יידוש כו. אַלְשָׁנָן  
הונגולש? לאוט מזען פאָקָאנָן אוֹסֶן זַיִן  
עַמּוֹן גַּאנְגָּן בּוֹטְוֹן, דַּעַם גַּאנְגָּן מִיטְוֹן  
פְּרַעֲנָתָה אַתְּפָמְבָּתָה, וְאַם דַּעַר אַמְּפָרְקָה?  
נוֹם פָּוֹן בּוּיְבָאָל אָנוֹ פָּוֹן קִינְגְּמִיעָה  
לְעָרָנָם. דַּעַר אַוְיְבָאָר פְּלַעְבָּאָר, הַקָּרָה  
וַיְקָרָר אַמְּרוֹקָאנָןָם פָּוֹן נָאָס — דַּעַר  
אַלְרָאִים אַמְּרוֹקָאנָנוֹם.

אַבְּנָה רֵד בְּרַעַמְּטָעָנָהוּ אָנוֹ בְּעַזְוֹן  
הַגְּנוּגָּן צְהֻוָּשָׁן אַלְמָעָרָהוּ אָנוֹ קִנְדָּרָעָר הָאָ  
בְּעַזְוֹן מִיר, וְוֵי עַס אָנוֹ שְׂלוֹן אַוְבָּוּן דָּרָעָר  
מְבָּאָטָן, אוּידָר אָנוֹ אַבְּרָאָפָּעָן. אַמְּתָה, עַס טְרָאָנָתָן גַּוְשָׁתָה  
בְּעַזְוֹן מְאָסָעָן בְּאַרְקָאָטָר, — פְּאַמְּלָעָם,  
אַסְמָס וְשְׂרָטָן נְשָׁפְנָוָתָן דָּזָרָ קִנְדָּרָה,  
אַזְרָק בְּעַזְוֹן אָנוֹ פְּאַרְחָאָן אַיְגָנָטָן  
אַסְמָס אָנוֹ אָנוֹ מְאַפְּטִישָׁלָעָן וְוֵי זַעֲלָבָטָן  
שְׁמָעָנָרָן. אָנוֹ אַחֲרָי דָּעָם — דָּבָּלָט זַיְן  
אַזְרָק יְעָרָעָן טְרָוִת בְּגַעֲנָגָנָהוּ מִיר דָא יְדוֹן  
בְּעַזְוֹן מְשָׁפָחוֹת, וְאוֹדֵר יְכוּנָר בְּעַלְגָּנָגָנוֹ  
אַזְרָק צְיָא אַנְדָּר וּזְלָטָם, וְוֵי דָי אַלְמָעָרָהוּ.  
נְצָסָטָם עַם, אָזְרָק, אָזְרָאָפָּעָן, הַאָבָּאָן  
אַזְרָק דָּרָן צְוֹבָן מְאַמְּנָעָטָן — אַיְבָּאָן  
וְיִשְׁמָט אָנוֹ אָזְרָק מָאָס — אַבְּעָר פְּנַרְדָּרָה  
פְּטוּרָבָעָן וְזָהָם דָּאָס אַפְּשָׁר בְּנָגָן גַּעַם  
עַזְוֹן, — אָנוֹ נְגָד בְּעַזְוֹן אַגְּנוּגָהוּ  
עַשְׁוָגָנָהוּ אַמְּרָקָאָוְרָהָן וְוֵי — אַזְרָק  
אָנוֹ אַבְּרָאָפָּעָן צְיָא שְׂאָלָעָן דָּי אַמְּרוֹקָהָן  
אַר בְּעַזְוֹהָגָנוֹן צְוֹזָהָגָנוֹן אַלְמָעָרָהָן אָנוֹ  
וְנְגָדָר.

טְבָעָר בְּעַזְוֹן קְוָמָת נְשָׁתָה צְיָהָן,  
וְוֵיל בְּעַזְוֹן פְּעַלְתָּה דַּעַר דְּרוֹמָאָר סָאָה  
שְׁעָגָט, וְאַר אַמְּתָאָר הַגְּנַטְעָרָגָט אַיְחָד  
עַזְוֹלָהָן סְפָוָלָה זַיִן אַפְּרָעָת מְאַטָּמָסָה  
אָה, קִנְדָּר שְׂוֹלָהָן אָנוֹ אַמְּרוֹקָהָן דָּאָס

עַמְמָתֶרֶטֶץ טָמֵא. אָנוּ וּזְנוּ גָּנָּר  
דוֹ קִינְדָּרְהָאָבָּעָן אֲגָנְחָוְבָּעָן פָּאָרְדָּיָן,  
אָנוּ הָאָתָּה דָּעַר טָמֵא זָוֵר אֲפִיסָעָל אַוִּים-  
עַשְׁבָּאָנָּט פָּאוּ יָהָר, אֲפָגָעָעָטָם פְּרִיעָר,  
מַעַר שָׂנָּוּ נְשָׁמָּה גְּזָוָּאָנוּגָּנָּעָן גְּזָוָּעָן אָוּיָן  
שְׁוֹעָר אָנוּ בְּוּטָר צְוָהָרָעָוָן.  
דוֹ קִינְדָּרְהָאָבָּעָן אֲגָנְחָוְבָּעָן שְׁפִּינָּן  
אָנוּ דַּעַלְמָעָרָעָן, אֲוֹתָהָאָלְמָעָן דַּה חָוָן,  
אָנוּ פְּהָרָנָה הָאָבָּעָן וְזַרְקָעָרָעָן  
דָּרְלָעָט אָנוּ דוֹ פְּאָלְעָעָטָם פָּלוּ שְׁמָבוֹן.  
אָנוּ אָנוּ אָוָאָט סְמָעְרִירָאָלְסְמוֹשָׁעָר לְאָנָּד  
זַיְאָמְעָרְקָאָן, וְזַיְאָדוּ מָהָא אָנוּ דוֹ  
דָּעָה, הָאָתָּה גְּמָעָמָות קִימָעָן דְּעָרָצָא, אָנוּ  
דוֹ פְּרָנָסָה בְּרָאָגָעָנְדוֹגָעָן קִינְדָּרְהָאָבָּעָן  
אֲגָנְחָוְבָּעָן קְפָּעָן אָוֹרִיךְ דוֹ פָּאוּ וְזַיְאָמָּס-  
עַהָּאָלְמָעָעָן עַלְמָעָרָעָן קָאָן אֲוֹפָעָן אָרָאָט  
מְזָוָּת אַלְמָבָּעָן שְׁמְבָּאָלָן פָּאָן בִּימָוָן, וְזָהָם  
אָנוּ וְוּטָהָר פְּאָרוֹאָנְדָּלָעָט נְעוֹזָרָעָן אָנוּ  
נְשָׁמָּה וְלְכָבָדָלָט, אָנוּ אָרְדָּר בְּלָיְקָוָן נְשָׁמָּה  
דָּרְהָעָדָעָן, אָנוּ אָמְגָנְדָּר יָרָאָן בְּזָוּ  
עַםְעַם "בְּעִזָּהָנוּן", ד. ה. "וְזָאת הַעֲסָמָה,  
בְּנֵדְקוֹנִיאָד אָנוּ שְׁלִימָטוֹן וְזָאת לְעַבְתָּה  
בְּנֵי מִדְּרָא אָיוֹת קָעָסָט, זָוֵר צְוָהָרָעָן אָנוּ  
טְבָנָעָן גְּשָׁעָטָהָעָן, אָנוּ מַעַר פְּרִעָגָט בְּבָבָי  
יָרָר בְּבָבָי אֲדָעָה?"

טשרען און קונדרער און אמעזינען?  
עם זעגען פראהאָן צווע טבוח, מיט  
וואַלעטְסְכָּעָן זאָלט דאס צעגען דורךעלע-  
ראָן אַפְּנֶר מעד גוּשָׁת, זוֹ "קָאנְגָּן".  
וילע אַיז חֵדֶן גוּנְזִימָן, זעגען אַט דֵי  
סִבּוֹת אַעֲשֵׂר אַזְּזָד גוּשָׁת פָּאָן דָּז "מַאוֹנְדִּיר יְהִיד  
נוֹרְגְּוָנְטְּזְוָנָּר גְּרוֹגָט פָּאָן דָּז "בָּצְחוֹנָּג", ווּלְאָט פָּעָה-  
אָוֹן בְּזָהָם בְּעַצְחוֹנָּג", ווּלְאָט פָּעָה-  
לְאָוֹן דָּאָר בְּעַנְנָה, אָוֹן אַינְרָאָפָּעָן, אַזְּזָד  
טְבָלְוָוִוָּן אָט דָז בְּבָרָעָסְבָּוּת, אָוֹן פָּנָה  
דְּאַסְטְּוָאָגָן הָאָט דָז פְּרָאָבָלָעָם, "מַאְמָעָן"  
— "קָאנְגָּרָה" דָּאָר גוּשָׁת אַגְּנוּזָהָמָן אַזְּזָד.  
לְאָט פְּאָרְטָהָן.  
דָּז דְּאָוֹגָעָן זְוִיכְטִינָּגָן, אַפְּנֶר גוּשָׁת  
וּוּבְּאָגְסְטָן סִבּוֹת זעגען ערְשְׁטָעָנָה:  
טְמָמָן בָּאָמָעָן אָוֹן אַפְּאָרְקָעָן, אָוֹן דָז  
קְרִיבָּהָן פָּאָן דָז מְוֹרָה זִיהְוּשָׁן אַבְּנוֹאָגָן  
דְּשָׁעָרָה, הָאָבָּעָן גַּעַחַדְאָזְעָט אָוֹן הָאָרָךְ  
וְזַהֲן נָאָר אָזְטָם זְבָּרָעָן קְנָדָשָׁר, וּוּ שְׁפָעָן  
פְּעַרְדוֹגָן בְּרוּזִים גְּבָעָרָה. דָּאָר אַמְּנוֹאָגָרָה  
רָעָה, וּזְסָם הָאָט אַזְּעָקָמְעָלִינָּט וּזְנָעָם בָּעָם  
פָּסָיְחָעָן, זְבוֹן גְּעוֹזָת אָוֹן דָז שְׁווֹזָן  
שְׁעַטְפָּה, אָדָעָר, פְּעַלְלָעָנִיס אָזְוָת דָז (אָוֹן)  
יעַגְעָן צִימָטָן נָאָק שְׁטָהָרָס (לְאַמְּטָנָה)  
לְאַגְּנָדָשָׁן זעגען, הָגְנָדָרָהָן אָוֹן פְּרָעָנָה  
קְעָנְדָהָן, הָאָט מְוֹט אַזְּבָּנָעָשְׁטָלָעָט אָוֹן  
גְּנוֹן גְּעוֹזָהָרָט אָזְיָה דָעָר גְּלִיקְוּהָרָגָעָן  
וְזַהֲן זְבוֹן אַגְּנוּזָהָמָן וְזַהֲן שְׂוֹין אַגְּנוּזָהָמָן דָז  
עַרְשָׁטָעָן פָּאָרְתָּהָן זְחִיתָהָן אָוֹן וּזְעָם שְׂוֹין  
אַחֲרִיסְלְוִיךְאָן זְאָמָן זְאָמָן פְּרָאָרְקוּפָּהָן פְּנִים  
פְּעָרָם אַרְעָרָה פְּזָעָה שָׁרָאָן זְאוֹן זְבוֹן צְבָעָן  
דְּרָאָל וְזַהֲן שְׂוֹין דְּעַרְגָּלְבָּהָן דָז אַרְטָמָעָן  
בְּרָמָה, כְּדֵי עָרָאָל אַיהֲרָה שְׂוֹין קָעָה  
זְנוּן שְׁוֹפָעָן אָוֹן שְׁאָבָּה. דָז קְנָדָשָׁר זְנוּן  
בְּגָעָהָן דָז חֻקְעָנָהָן בְּנָן דָז קְרָמָקָעָן, אָוֹן

וועלטמען נאך, צוינשען צווע בעזאגראער  
וואכען. מאעריקאנע ערלטערען און סנג-  
דרער זונען אפער נאך נישט איזו פער-  
שבדען, ויזענעו דוקא ענגלאָר איביגער  
צום אונשרען. געלאָר און וווערג שטראָ-  
בונגגען זו וועלטשאַנדראָגניט. זו אומאָפּ-  
הענגנוקט, זו מאָטעריריעלָע ערלטקטן,  
ענגלָר און וווערג שטאנדרינגען געיגן און  
האוועש. דאס דראָסט זיך נאָר אָוּס אָוּס  
בעזאגראָע פֿאָדמען, אָוּס צהוועשׂן זיך  
לִוְגֶּט מעהָר נישט זיך דאָר „מאָינְד יְוָר  
אָוּס בְּיוֹנְעָם“. (בעזאגראָג דינְעָג אַנְגְּנָעָג גַּעַ-  
שעטמְעָן, מִישׁ זיך נישט אָוּס ברְאַטְרָאָ-  
עטְקָנוּן.)

דאָר דאָונְגָּאָר „פאָינְד יְאָוּר אָוּס בְּ-  
געַם“, וואָס אָוּס בְּכָל אַונְגָּר פֿאָן דֵּי  
הוּאַפְּטִים וּסְרוֹתָהָן בְּלָאַפְּגָּנְסְטָנְגָּנְגָּר אָוּס  
אָוּס מאָטְרָאָק, האָט זיך גַּעַשְׂטָלָט, וְזַ-  
אֲ-קְנָעָנִישָׂר מְוִיאָר, צוֹוְשָׂעָר מְאַטְמָעָ-  
אָוּס קְנָדְשָׂר, אָוּס רְעַנְגָּרָט וּוּעָר קְנָבוֹ-  
וּשְׁטָגָע בְּעַזְוְנְגָּנְגָּעָן.

— „מאָינְד יְוָר אָוּס בְּיוֹנְעָם“, ענטַ-  
פֿאָרָט דָּאָר צֻוְּנָאָר אַחֲרִיקָאָר אַיְוִבי דָּאָר  
מְאַטְמָעָן, בעַת יְעַזְּד דְּעַזְּנָעָט זיך אָוּס  
אוּס מאָכְבָּעָן אָזְסְרָאָד, צוֹוְאָס אָרְדָּזְיָה  
לְפָרָט סְטוֹגָרְטָמְעָן אָוּס לוֹיְקָט שְׂפָלְאָן בְּ-  
זְוַבָּאָל אַנְשְׁטָמָט צַוְּמָאָן דֵּי שְׂיָאָר  
בְּנָטוֹמָע.

— פֿאָינְד יְוָר אָוּס בְּיוֹנְעָם — שְׁנִידְרָת  
אָפְּ דֵּי וּבְאַצְּעָן יְהָרָקָאָר אַנְשְׁטָמְדָגָנָאָר  
אוּס, גַּעַפְּאַטְמָעָן (גַּעַבְּוִיְקָאַפְּטָעָן) סִידְיָה,  
בעַת דֵּי מְאַטְמָעָ דְּרָעָט אַיְהָר אָוּס, וואָס  
וְזַקְמָט אָס פּוֹרְ בְּעַנְגָּנְגָּעָן פֿאָן שְׁפָאַצְוָרָה.  
וואָס אָוּס אַנְגְּנָעָטָלָר דֵּי סִיבָּה פֿאָן דֵּי  
דָּאָזְגָּע בְּעַזְוְנְגָּנְגָּעָן צְהַוְשָׂעָר יוֹרִישָׂעָר עַל-

זונשטיין ירושלמי און צפערינגן זונ  
זונר פאלטער אַאנעקרנט וווע אָם  
ווערט אַזונישען אַנדערען, דערויזען, אָן  
אָן אַכְּדָרֶיךְ אָנוֹ נוֹשֵׁת בִּנְמִצְאָה דָּרְשׁוֹן חֲדָשָׁן  
אָב — ב. ה. עַם אָנוֹ נִישָׁא קִין אָב, קִין  
טָמֵעַ.  
אמָת, קִין טָמֵעַ אָנוֹ דָּרְיָהָן גַּנְשָׁטָן.  
דוֹ נִנְצָע וְעַלְמָת הַאֲמָט צְהַמָּקָע מִוְתְּ נִזְרָךְ  
אַסְמָר פָּגָרְיוֹעָן אָנוֹ יִרְשָׁוֹת בָּן דָּרָע  
אַלְמָעָר וְעַלְמָת, זָקָן אוֹיד אַפְּגַעַשְׂאַקְגָּלָט  
קוֹ דָּעַם טָמֵעַן. דוֹ יַוְעַנְטָמָגָעָט אַגְּגָרְעָנָט  
גַּוְשָׁת דוֹ אַזְּיָעָרָה עַרְשָׁאָלָט אָנוֹ רַי אָזְרָאָן  
בְּעָרָחָמָה פְּנַסְטִינָן, בָּנָן אַלְמָשָׁרָעָן.  
וְיַקְוֹמָת בְּבָלָל פְּלָרְבִּי וְיַוְעַנְטָמָגָעָן  
טָמֵעַ — אָנוֹ פּוֹמְצָעָר וְאָרָט.  
בַּיְנָה אָנוֹ אַבְּרָהָם, אָנוֹ גַּדְּ-פָּנָגְן  
דָּרְסָמוֹנָגָעָן דָּרָע טָמֵעַ שְׁפָעָם. אוֹיד  
אַפְּלִיכְן גַּוְשָׁת אַוְנָגָגָעָן אַפְּאַזְוּטָוּשָׁאָן  
וְש — אַפְּגָעָר אִישׁ אָנוֹ עַד דָּרָע. דוֹ וְאָז  
עַשְׁתָּאָן מַוְרָד אָנוֹ טָמֵעַן, קַעְמָקָט  
טוֹמָת דָּרָע טָמְזָקִיטָמָן, הַאֲלָט מִוְתְּ דָעַם  
פָּגָרְיוֹפָמָה. אַפְּגָעָר מִוְתְּ דָעַם, וְאָם  
וְיַקְוֹמָתָמָט דָעַם טָמֵעַן, בְּעֻזְבָּוּתָמָן  
רָאָר אָוֹ עַד עַקְוּסְטוּרָט פָּאָר אָוֹ, אָז  
שָׁמְמִישָׁבָטָמָן אָנוֹ אַפְּרָאַלְעָם.  
אָנוֹ דוֹ מִוְתְּלָעָגָעָן קְרִיטָעָן פְּנַסְטִינָן  
יַזְקִינָעָר וּדְרָעָנָטָם אָנוֹ דָּרָע טָמֵעַ בְּבָלָל  
וְיַזְרָעָלָעָם נִוְתָּחָן. עַד עַקְוּסְטוּרָט  
גַּוְשָׁת. עַד אָזְן „נַאֲמָהִינָּג“ (גַּוְשָׁת — דָעַם  
וְאָרָט אָנוֹ מִזְרָח פְּלָקָע אַזְעַנְקָוּמָעָן הָעָם  
רָאָן בָּן אַזְמָע פָּאָר בָּחוֹר).  
דוֹ קְנָדָעָר גַּעֲנָחוֹן זָהָר וְעַרְבָּע אַפְּגַעַע  
חַזְגָּעָן, אָנוֹ מִזְרָח קִין אַפְּלִיכְן גַּיְשָׁת וְאָגָעָן,  
אוֹ אַתְּהָוָם לְמִגְט אַזְוָשָׁע אַלְמָשָׁרָעָן אָנוֹ  
קְנָדָעָר. אַתְּהָוָם לְגִונְט דָּרָע אַזְוָשָׁע צָוָע

## **דחל פרענעל**

# צ' פום הָוֶרֶד דֵי בְּלִיל=בְּעַרְבָּה

לען מוגדרת. נגד בו אוצרת החקלאות  
נולד פהצ'רן ושם דערנרטטן דו הילזום  
אוו דו דאס אוילקעפנדען אדער ישראלי הנט  
ו נגד בו שטטשנרטטן מיט אזהר  
בון. איזיך אונטמאל ענדראקטן זיך פהאר אונז  
ערער אונגאנז דו דאס גוריסטן דארף פקיעינוין  
וועגענטנטקט אונז גראז אוו בויישער מיט  
ערערן שווין דאס רויישען פאנט פוואל  
עם פלנטט דאס הארי. עס קומט אונז אנט  
אונזיאן אוחו פאן פקיעינוין איזה ער  
טנטטעלטן זיך צו אונז אונז אונז אונז  
ברברה! ובז פידינטליכער טאן אוו פה  
טיטטערנה. ער אפרטיט אונז גרא פה  
דר כוות הילזום. ער אונז שטאלל, הווע  
ונכער חווין.  
פקיעינוין אונז איזונטערנונגעהנליך אונטגעט  
עסאנטצע ווירישע קלהה. דו צאל נפשות  
אץ ווועגן 60. דו הנגע יארען דראצטעלען  
או זע ווועגן קטנמאל אונז גלאת גאנט גען  
אונז ווועגן איזיך וווער ערדר פאן קידומונט  
אוחזון. אונז אוו דו דיאזונען קלהה פל וו  
גענישאטעטולד געטארשטט געווארען אונז  
וועשט וווענג אונז אוורד אונפער אונזר גען  
ווערבונט גענוארען. וווסט דו יארען דערצעין  
גען דאץ אויז גושט קפו לענעדצע. איזסעד  
נד זעגען דו יארען דא טעלווויז אראזט  
דרט. אפער אונזונען וווערן העברערעאוש  
או דו קינדרל פערגנוז זיך גראז אונז דער  
עבעראוואשער שי, גאנדריגראט דער דער  
וינזטוטשער עקסעטוניא.

בצ'ארט, ואנ'גראט א' שיל איז דא און דראט.  
אונגעטער דער ב'ז'הרגן בעז אונגעטער פרננברג  
ב. פְּרַנְדִּילְבָּעָן מִזְרָח אֶלְעָזָר. אֶלְעָזָר  
דוֹן פְּרַנְדִּרְכָּר וְעַגְּנוֹן דָּק שְׁעָהָבָן זְוִיבְּרָעָץ  
מוֹר וְעַגְּנוֹן אוֹתָהּ דֵי שְׁמַנְגָּר אֲזַנְגָּן  
אלְבָעָן (אַמְּנוֹן וְיַעֲשֵׂר מִילָּךְ), מְחַלְמָעַט  
ונְזָרָה. עַס וְעַפְלָעָט אָנוֹן בְּעַד דֵי דְּרוֹזָהן. אַבְּנָה  
אַלְמָנָה דָּרְוַיְישׁ קִינְדָּר נְמָה גַּ-אַ  
אַתְּפִינְגָּר זְאַלְמָלָג — אַתְּהָנָה אַשְׁוּק,  
וְעַם אָז בְּפִים וּבְרִלְגָּן גְּנַגְנָדְגָּר אַזְוֹת אַ  
פְּרָדָם, אַזְיָף וְאַלְכָבָן דָּרָע וּשְׁבָתְּהָוָת.  
פְּלָר אַגְּנוּדָר זְאַלְמָלָג אַזְוֹעַם אַגְּנוּדָה  
סְפָנְטָר עַקְסְפָּרָוְעָמָן. עַר בְּלִיבָּת הָנוּ  
שְׁעָר דָּרָר אַקְסְפָּמָנָה אַגְּנוּדָה אַגְּנוּדָה דֵי מַחְ-  
הָה אָז אַגְּנוּדָה זְדָן גְּנוּשָׁה.  
אוֹסְרָה גְּנָהָזָן אֶפְ אַשְׁמָוֹקָל וְעַגְּהָהָעָז  
אַלְזָן מִזְרָעָן. מִזְרָק-פְּרָעָמְתִּיחָן גְּנוּשָׁה.  
מְגַנְמָת וּמְיַמָּשָׁר. אַבְּעָר אָזְן אַפְּלָר מִזְמָוָת  
אַרְדָּם רְוַהַט מְעָן, מְעָן שְׁרָהָט אָז אַגְּנוּדָה  
אַדְרָת, כִּינְמָה סִמְפּוֹנָם. וְעַם אַזְוֹעַן חִימָט  
עַגְּנוּלָה האָט זְדָן פְּרָעָמְתִּיחָן אָז גְּנוּשָׁה  
עַגְּמָעָרָקָט, אָז עַר פְּוֹרָט אָגְּנוּדָה גְּנוּשָׁה קְבָּן  
פְּקִיעָין, נְגָר אַדְרָאָז אַגְּדָרָש.

בשטו בו חזה. אז פאר נטחן ונדר איזס איזס איזס וויאן וויאן מוש איזס בראונן טוד איז שטן עס. עד הערצטלט איזן, אז וויאן ליטטער איזן גענטוון קיטו ארזי ישראאל פון אקטן רניך איזן ער איזן געבערין געוואָרין געבעט בז' החנומן דראָן אוּבְּגַעֲזָקְסָן אַזְּנוֹן, פֶּאֲגָדָן גִּזְעָן מִזְגָּן, וְזַהֲן בְּעַשְׂתֵּמְנוֹגָן אַזְּנוֹן, שְׁעַבְּדָן אַלְפָן צְדָעָן" שְׁעַבְּדָן אַזְּנוֹן שְׁבָנָה/דְּגָעָן דְּרוֹן, מִינְלָד בָּזְן שְׁאָר אַזְּנוֹן שְׁבָנָה/דְּגָעָן דְּרוֹן, שְׁאָר דְּזָהָר בִּיה-גִּיאָן, מַאֲכִים קָעוֹן אַזְּנוֹן פְּלָרְטָן קָנוֹטָט אַזְּנוֹן צָהָת, בְּבָל אַזְּנוֹן ער צָהָרָן דְּרָעָן מָוֵת וְזַהֲן גַּזְרָן חִוְּתָן יַעֲנָךְלָן גַּנְתָּן אַזְּנוֹן דְּרָעָרְצָטָן אַזְּנוֹן גַּעַמְטָלָעָר וְזַהֲן מַעֲשִׂיותָן, וְזַהֲן דָּגָם וְזַהֲן קָמְעָרָט ער זַהֲן גַּנְשָׁת. אַלְפָן שְׁמַעְלָאָר וְזַהֲן אַזְּנוֹן דָּרְחַת הַבְּמִישׁ. בָּזְן אַשְׁמָוֹלָעָן וְזַהֲןָרְלָן וְזַהֲןָנָעָן מָרָא אַשְׁמָוֹלָעָן אַזְּנוֹרְזָהָן. מָעָן מַרְנוֹקָט קָאַלְטָן קוּוֹטָן-חוֹטָסָר, מָעָן פָּאָקָט אַזְּנוֹן דְּנוֹ פְּעָקָדָן, מִסְסָט. אַגְּרוֹעָט אַרְאָפָעָר דִּינְגָּרָעָן לְאָדָר, מִסְסָט. וְזַהֲן גַּעַרְגָּרָן, אַזְּנוֹן צָהָרָן. וְזַהֲן גַּעַרְגָּרָן גַּזְגָּזָן, וְזַהֲן חַוָּצָט וְזַהֲן דָּמָס פָּאָר פָּאָרְזָיְנָעָן, וְזַהֲן חַאְבָעָן זַהֲן פָּאָרְלִוְיָהָן אַזְּישָׁן אַזְּחָרָן צַי אַזְּנוֹן דָּרְגָּעָן זַהֲן וְזַהֲן גַּרְנְדָלָהָן, שְׁעַבְּדוֹן פְּקָרָר אַזְּנוֹן וְזַהֲן, פְּאַמְּגָעָרְאָרְיוֹן זַהֲן מִזְמָרָן אַזְּנוֹן.

אַשְׁוֹעָר שְׁמוֹיקָעָן וְזַהֲן אַזְּנוֹן דָּאָס אַרְיוֹת שְׁמַנְגָּנוֹן קָנוֹן בּוֹת גַּיאָן דָּאָרָר אַבְּנָנְגָּעָר דְּרוֹנוֹשָׁרָר דָּאָרָר אַזְּנוֹן אַזְּיָּזְרָאָר, דִי דָּרָז שְׁמַנְגָּנוֹן אַגְּנָנִי מַעֲקוֹזְרָוְרָדָגָעָר שְׁבָטָן וְזַהֲן אַגְּנָנִי אַגְּלָלוֹן אַרְאָבָשָׁן, אַבְּעָרָה אַבְּפָוָן וְזַהֲן אַגְּנָנִעָן טְאָרְדָּעָס אַזְּנוֹנתָן, וְזַהֲן אַגְּנָנִעָן וְעַלְבָּעָן זַהֲן דְּרָעְצָטָלָהָן גַּאֲרָגִישָׁתָן, אַגְּנָנִי הַיָּם יַעֲנָךְלָן גַּאֲרָגִישָׁתָן, צְוַיְשָׁנָן זַהֲן, אַזְּנוֹן אוּזְרָדָן גַּנְשָׁת פָּעָרְתָּרָתָן אַזְּנוֹן דָּרְסָהָן גַּוְעָרָן גַּוְעָרָן.

בִּיה גַּיאָן אַזְּנוֹן אַרְיוֹסָר דָּאָרָת, בְּגַעַט פְּגַע בָּאָרְעָן, אַזְּנוֹן וְזַהֲרָדָרְגָּטָן.

פָּרָה דַי אֲבָנִים גְּשֻׁתְּחַעַן שָׂעָן פְּאַרְאָקְסָעָן  
שְׁוֹן לְאַגְּנוֹתָם מֶות גְּרוֹאָן צְוֵוִי יְדִישָׁע  
גְּאַסְטָן וְעַגְּנוֹן פְּאַרְזָוָסָטָן אַצְּהָאָרָר יְוָנָגָר  
מְאוֹן פְּיָרָשָׁת אָגָּנוֹן עַד דָּעַרְעַלְמָתָן תְּהַעַרְתָּמָת  
גְּאַרְתָּר וְזַבְּנָתְמָאָתָן מְוֹר אַלְעָזָר שְׁוֹתְבָּנָת  
אַיְלָוָן וְזַגְּבָעָן צְרוֹק פְּנוֹן דַי חַדְבָּתָן צִיְעַנְתָּאָן  
מְזִיר אַיְגָנָן מְטוֹן אַצְּהָאָרָר גְּנוּעָלָן  
שְׁאַפְּטָלְבָעָר טָוָהָר עַד וְזַבְּנָת אָנוֹן גְּנוֹן  
וְזַבְּנָת רָעָם בְּאַדְבָּן וְזַהְמָן אָזָן אַבְּגָנָן  
קְוִיְּתָמָן גְּעוֹרָהָרָן אַזְּרָפָן דַי נְאַצְּעַנְאַלְעָז גְּעָלָן  
מְאָד אַזְּיָעָזְבָּהָרָן אַגְּנָעָם יְדִינְשָׁאָן  
חוֹאַרְדָּמָלָן אָנוֹן צְתָהָרָן דָעַרְבָּרָהָן לְגַנְתָּאָן  
הַזָּר אָנוֹן גְּנוֹזְקָרָתָן סְיוּעָט וְזַבְּנָת אַשְׁבָּגָר  
קוֹאַרְטָמָתָן.

פָּרָה דַי אֲגָנָן הַזְּבָטָה זְדָה אַזְּנוֹנָר טָר  
צְוָוָם. מִזְטָה שְׁוֹאַרְתָּוָן אַטְבָּעָם קְלַיְמָרָעָם  
מְוֹר אַזְּוֹן בְּאַרְגָּן עַצְמָוָן דַי נְגַעְנָת אַחֲ  
פְּרַאֲקָטָמָוָן.

אַל קְלַטְבָּעָן גְּרוֹפָעָן, פְּנִיר מְאַנְטָשָׁעָן, זְעַבְנָעָן  
מְזִיר שְׁוֹן אַיְבָעָן, מְזִיר זְעַבְנָעָן אַרְוִיְנְעַקְלָעָן  
מְשֻׁרְטָת אַזְּיָהָן הַזְּלָעַנְדָּגָעָם גְּעַרְשָׁמָט, וְזָהָם  
אַזְּוֹן שְׁפִוְזָן בְּאַרְגָּן עַצְמָוָן, אָנוֹן יְבָעָן אַגְּנָן  
וְשָׁרָגָן חֲבָרִים פָּה אַזְּבָעָן סְוּמָנוֹם.

דָעַרְתָּעָם אָנוֹן דָעַרְחַלְבָּטָעָר בְּאַרְגָּן  
אָנוֹן אַרְץ יִשְׂרָאֵל, מְזַעַט פָּה אַזְּגָעָן רָעָם  
מְוֹטְלָמָעָר, דָעָם יִם כְּנָרָת, רָעָם פְּלָעַרְשָׁמָט  
תְּעָנוֹ שְׁפִוְזָן בְּנֵי בְּאַרְגָּן חְרָמָנוֹ אָנוֹ דַי בְּאַרְגָּן  
שְׁוֹרְגָעָן גְּנוֹלָן קְלַאֲגָנִיָּם. סְמָנוֹן דּוֹקָאָן  
הַיְנָמָט אַזְּבָעָלָן פְּעַרְעַבְעַלְמָט, אַבְּקָרָר אַגְּנָן  
וְעַרְאָגָן דְּעַרְגְּרִיבָטָן דָאָךְ וְיִתְפְּנִיט וְזַבְּנָת.

דַי מְפַעְוָשָׁקָעָם וְעַגְּנוֹן דָאָנְפָעָן אָנוֹ מְנוֹר  
רוֹקָעָן וְזַר אַרְגְּמָנָעָן בְּזָהָן בְּאַרְגָּן אַחֲוָה שְׁוֹשָׁנָה  
רְגִינְקָוָמָהָן. אַגְּנוֹרָעָן אַבְּזָלָעָן הַאַבְּגָעָן בְּעָד  
שְׁפַעְתָּוָמָהָן. דָעָרָ אַבְּיָזָלָן פְּרַזְבָּרָר, וְזַלְלָעָן  
טְזִיר הַאַבְּגָעָן מִזְמְנָגָמָעָן פָּה אַלְתָּה, אָנוֹ  
אַפְּשִׁימָעָר, פְּרַגְּנְוָלְבָעָר עַמְוָאָס קָמָסָן  
שְׁאַר יָהָר. עַר הַיְנָמָט חַיִם יְעַקְבָּל אָנוֹ

א נרוצע ירושלים' איר פַּאֲרָדוֹן פַּאֲרָשְׁוֹן  
דאס לאנד, בעצם אוון די כונה געההו צו  
פום, אפער ביז א געוויזטען פגנטס מא  
מען פַּאֲרָדוֹן, קדי פָּוּן דארט אַרְזְוִינְצְּקָה-  
טערען אַוְיֵן פַּאֲרָג עַמּוֹן אוון דאן, אונ  
רייכְּזֶיג צו ים, געההו רודר די גַּלְוִיל-בָּרְזִיר  
לערגען אונ דערענְגָּן די גַּעֲנְפָּרְדָּעָן פָּוּן  
אונזענְדָּר לאנד. וואס אַגְּנָז גַּוְשְׁטָנְגְּלִיךְ  
פָּאֲרָנוֹן דָּוְרְלְעַנְטְּמִילְּבָּזְּן טָרוֹסְטָן.  
מִזְוִיצָת צְוָאַתְּמַעְנְגָּרְדִּיקְּסָטָן אַוְיֵמְאָן  
פּוּם. מַעַן מַאֲכָלְטָן דָּסְמָן מַלְאָן, מַעַן פּוֹרְטָן  
לְבָבְחָאַטְּמָעָן דִּיסְקְּפִּיסְטָן אַוְ אַלְגָּעָן הַבָּזָן  
שָׂוֹן אַרְזְוִינְצְּקָה-אָגָּאנְטָן וּמַעַן מְבָנָגָן הַלְּבָצָן  
מַעַן שְׁמַלְוִילְעַרְבָּתָן אַוְ צָעִיחָאָן אַגְּנִינְצָן.  
יעשָׂרָר נְרוּבָּלָט וּזְךָ אַוְן צְיוּן רַעֲבְּרַטָּוָה  
עַם צְוָרְבָּגָּן זָד אַתְּהַלְּבָהָה דִּיגָּג גַּעֲנְגָּן  
צָעָן סְפָּמָן בָּוּן בִּיאַלְקָסָטָן, "אוֹרָאָן".

אַוְן צְהָת שְׁמַלְאָלָן מַוְרָזְזָר אַפְּ אַוְן אַ  
הַאַטְּמָעָל (אוֹיֵב מְקֻעָן זָד אַוְיֵסְרִיךְסָן, "הַאַ  
טְּלָל"). אַרְעִינְגְּהַעְנְדָרִיךְ אַוְיֵן חַוִּית, וְשָׁ  
רְצָוָן מַזְרָע אַוְן צְוָוְתָעָן הַזָּוָן פְּגָאנְגְּמָוָה.  
כִּירָהָאָבָּעָן דָּו פְּעָרְסְּפָּעְלָמָוָן נְוָשָׁע  
צְעָנְגָּן שְׁלָאָהָעָן דָּו נְגָאָלָן. מְגַיְּמָן אַרְדָּיָן  
אַוְן גְּרוּסָעָן עַסְ-צּוּמָּעָר. סְמָן דִּין אַוְן  
אַוְיֵסְגְּעָפְּצָמָט לְכָבְדָן יוֹם טָוב. דָּעַר בְּעֵלָה  
הַבָּית, אַנְעַמְוָלְטִילְבָּזָר יָד, אַוְן שְׁמַאְרָק  
פְּעַרְחָאַרְשָׁוָעָט. עַד פִּוְרָט אַוְן קְרָוִיָּעָן  
אַדְּבָּיו אַוְן אַגְּנָזְרָעָט פְּאַרְמָטָעָמָעָבָן. גְּרוּסָמָן  
אַרְטָמָג. אַטְּלָוְיָן אַוְאַשְׁמָנָשׁ אַוְן פְּאַרְהָאָזָן  
אַוְן צִימָאָר. נַאֲרָד רַבְּוָעָן דָּוּן יְרוּשָׁלָמָן בָּוּן  
צְוָוְקָעָן. דָּוּן יְרוּשָׁלָמָן אַוְן צְהָת  
אַנְסָעָמָט אַוְיֵמְאָן עַמְרְמָרְבָּגָד אַוְן אַיְנָן  
לְעָוָן וּגְזָעָמָעָס אַוְן שְׁלָאָפָּאָן אַנְגָּרָר  
אַמְּמָעָם בָּוּן פְּגָנָע אַוְן דָּעַר פָּרָהָה.

טָמָאָן טָהָ� הַאָבָּעָן מַוְרָזְזָר פְּאַרְשְׁלָאַפְּלָעָן.  
דָּעַר בְּעֵוד אַוְן שְׁמַאְרָט עַתְּה מַאֲכָלָט  
אַרְשִׁימְעַרְבָּדָעָן אַבְּגָדְרָקָט. דִּין חַוְּרָבָות

י' קם פ"ז ט"ו

(א) וואנדערליך חסידישע מעשה)

# קִיְשָׁה-פָת

וְאֵין מִלְיאָגָעַ רַגְנֶגֶת וְאֵילְבָאַסְטָאַר  
שְׁמָוֹת פְּלוֹחָעַ אֲנוֹ קַרְאָהָאָרְ מַקְבֵּ  
בָּתְ וְצָן. פְּלוֹצָגָן הַאָטָם עַד דָּעַרְזָהָעָהָן  
גְּרוֹזִיסָּאָן מְלָאָר אָנוֹ אַלְעַזְּ אַהֲבָעָן וְזָקָנָעָן.  
בְּצָעָן שְׁטוֹפָעָן צָו אֲנוֹתָם אַרְזָמָן  
הַהָּמָעָן. עַד הַאָטָם זָזָר נַעֲלָמָעָטָן וְזָאָסָטָן  
אֲסָם אֲזָן, הַאָטָם מְזָן אֲוֹתָם גַּעֲנָקָנָטָן, אֲזָן  
בָּרְדָר מְלָאָר אָזָן יַעֲצָטָן בְּעַלְעָמָלָן גַּעֲנָאָיָן.  
וְאֵין אַחֲילָמָעָר תָּרוֹחָה פְּאָן דָּעָם רְבֵי  
יְמָלָר. וְאֵין אַחֲתָטָר דָּעָם דָּעַרְחָעָרָט  
אַחֲטָטָר וְזָרְדָרְמָאָטָן וְזָוְן תְּקִיעָתָתָקָת  
וְגַעֲפָעָטָן דָּעָם בֵּיתָ דָּיוֹ שְׁלָלְתָּהָן  
וְאַרְלְזָבָעָן אַוְיסָצָזְהָרָעָן וְזָוְן צָוְאָגָן.  
וְאֵין הַאָטָם וְזָקָר דָּעַרְכָּרָטָטָן מְזָמָת אֲנוֹתָם  
דָּרְמָנָדָגָן אֲזָן עַד אֲזָן אַחֲבָרָקָן דָּרְבֵי  
יְמָלָד אֲזָן מְזָן הַאָטָם אֲנוֹתָם גַּרְזָוִסָּן  
וְזָרְדָר אַפְּגָעָנָבָעָן. נַאֲרָגָעָנָגָעָן אַזְּפָיָן  
גָּגָן צָזָרְצָעָהָעָן מְזָרְ וְזָעָגָעָן וְפָן<sup>וְפָן</sup>  
שְׁפָטָטָן, הַאָטָם עַד פְּעַרְבְּלָאַגְּרָזָעָטָן, וְוַיְלָלָן  
וְהַחְמָל וְזָלָל מְזָן גַּשְׁמָתָן אֲזָן דָּוְ מְעָנָיָן  
וְזָן אַוְתָּהָ דָּעָרָ אָדָר וְאַלְעָן וְזָעָסָן וְזָאָסָטָן  
וְקָומָט פְּאָר אַזְּהָרָיָן גַּנְגָּטָן צָוְ דָּעָרָ חָאָן  
אֲזָן אַגְּנָעָקָמָעָן גַּנְגָּטָן צָוְ דָּעָרָ חָאָן  
פְּאָן וְזָן וְזָן.

ען געלאנען, אמאָל אַשְׁלַכְתָּע מְחַשֵּׁבָה  
זְהַמָּט. אָנוּ אֶזְוִי וּנוּ מְוֹת אַצְדוֹק אָנוּ  
זְעַן מְדֻרְקָה כְּחוֹת חַשְׁעָרָה, הַאֲטָמָ דָּעָר  
תְּהַת דָּרְן בְּעַפְסָק עַגְמָ אַרְיָנִינְזּוּוּרְהָרְעָן אַיְהָט  
זְעַן אַשְׁטוֹב וּוּאַסְמָ הַאֲטָמָ צְוַעַן מְוֹעָן, אַבְּנָיָן  
צְעַם נְזָעָן אָנוּ אַבְּנָעָן צְעַם חַהְנוּם, אָנוּ  
עַזְעַן אַר וּעַט צְעוֹהָעָן דָּסָם נְרוֹיְסָעָן צְעַר  
אָזְעַן לְפִידָעָן פָּאָן דָּוּ רְשָׁעָים אָנוּ גְּהַנוּם,  
עַשְׂפָעָן אַיְהָט מְוֹחָל וּזְעַן וּמְנַעַן זְנָר.  
„וְעַזְעַן אַר אָנוּ גְּנַעַן אָנוּ שְׁמַטָּב אָנוּ  
דְּלִינְגְּנָעְקָטָן אָנוּ נְהַמְּמָטָן, הַאֲטָמָ אַר  
זְרַקְעַטָּמָ וּבְנַעַר פָּוּל בְּעַקְאַנְטָעָן, אָנוּ זְבָעָן  
עַשְׂפָעָן גְּנַעַרְהָיָהָעָן הַאֲבָשָׁעָן וּזְעַן הַאֲרָזִי צְרָרָי  
אָנוּ. דָּרְן הַאֲטָמָ אַר זְעַר אַזְעַקְעַדְרָיָטָן צְעַר  
זְעַר צְוַעַט פָּאָן גְּעַר, הַאֲטָמָ אַר דָּעַרְעָזָן  
אָזְעַן דָּעַם פְּרַאַקְטָמָ אָנוּ גְּלַאְנָיָן פָּאָן דָּוּ  
דְּרִיקְוָמָ וּזְעַלְכָּעָן וּזְעַצָּעָן מְוֹת נְאַדְגָעָן  
זְעַיְנָעָן אָזְעָה וּזְעַרְעָעָט סְעָט אָנוּ הַאֲבָשָׁעָן  
הַגְּנָהָה פָּאָן דָּעָר לְזִיְמָרְקָטָטָן פָּאָן דָּעָר  
כְּכָנָה. שְׁר הַאֲטָמָ אַזְעָר דָּא גְּנַהְהָטָט פָּגָל  
מְשַׁעַרְצָעָן, וּזְעָסָ אַר צְעַן גְּנַשְׁמָן זְעַן צְעַן  
מְכָעָן מִישָׁ דָּוּ צְדִיקָמָ אָנוּ אַזְעָר הַגָּהָה  
אַבְּפָעָן.

האט שער גענומען נבו און אריך ערדרקעטערן דעם פראקאו. פּוֹצְלָאָגָן עדרעהות שער אַמִּיכְעָל, אַנְגָּרְסְּהָמִן, גַּד וּלְ אַרְבְּזֶנְגָּהָז דעם טִיכְעָל, אַפְּכָרְדָּם וְאַסְּפָרְשָׂרְטָמָרְקָט זַיְד פָּנוֹ אַגְּנָמְצָוְמָגָן אָזְן שְׁעָרְגָּהָט דעם רָעָנָמָט דעם אַגְּנָמָעָן שְׁתָח — וּוּן וּזְנוּ אַזְגָּקָעָן שְׁוֹן יִשְׁתְּרָאָגְעָן דְּגָעָן הַאֲט אַסְּטָרְקָעָר אַלְפָאָגָן רְגָעָן בְּגָעָנָמָעָן קְלָפְעָן, דְּעָרְחָן חָעָל אָזְן יְרָעָךְ וּלְעָלְגָּהָן רְוִים גְּשָׂוָעָרָן פָּנוֹ ? שְׁמָטָרְקָפָע בְּלִיזָּעָן, דֵי נְאָגָעָץ עָרְד אַאֲט גְּעַצְּמָעָרָט פָּנוֹ דַי חַיְלָעָךְ דְּגָנָשָׂרָן. אָזְן דָּאָהָט שְׁעָרְגָּהָט גְּעוֹאָסָט וְאָסָט טָנוֹ, אָסָט הַאֲט אָהָסָט וְעוֹהָרְשָׂרְטָמָרְקָט כָּעָלְגָּהָט אַחִים צָעָנָהָן. נְאָרְשָׂמָאָל אָזְן אַיְהָס אָזְאָגְלָסְמָגָן וְנוֹשָׂט בְּעָקָאָן עָנוֹ. עַס אָזְן גְּשָׂוָעָן אָגְלָסְמָעָן מִיטָּמָעָן אַסְּטָרְקָעָר בְּגָנְעָנָגָן. אָזְן פָּנוֹ גְּרוֹדִים עַד הַאֲט שְׁעָרְגָּהָט גְּעַזְוָנָמָט אָזְן גְּשָׂעָמָעָן יִמְקָבְּדָהָן.

תנו און מיש — אלס צילבָּן טוֹאַל זונַן  
שטול — דער רבי וויל זאנען אַפְּרֵר  
זערטער. און דער רבִי חָטֶם אַגְּנָהָהָיְבָּן  
ז' דער צָדְעָהָלְבָּן: אַנְדָּר הָאָט זוֹר גָּוּוּס  
עֲזָעוֹוָאַגְּדָרְעָט וְאָס אַנְדָּר בּוֹ נְעַזְעָסָנוּ  
בִּיחִידָה אָז אַפְּרֵזְוֹיְגָןְזָוּ בּוֹ שְׁפָטָן דִּין  
חוֹחַחַן אַפְּבָעָר אַזְרָוּ וְזַל אַיךְ קָלָאָר מָאָזָן  
בְּצָוֹן רֻם גְּנָאַצְעָן עַנְזָן. רֻם תְּהִנְסָס פָּאָזָן  
צָבָעָר וְלָא אָזְנָוּ שְׁוֹעָזָן מְבִינָה בְּאַסְטָמָר פְּרִינְגָט  
אָזְנָוּ מְבִינָה יְגַעַגְעָמָן. מְבוֹר הָאָבָּאָן זְנַד גַּעֲלָעָט  
אוֹזְנָוּ פְּרִירְשָׂת, נְאָר אַנְדָּשָׂר גָּאַט הָאָט אַוְהָם  
אָז זְנַד גְּעַנְמָטָן הָאָט עַר מְבוֹר גַּעֲפָמָנוּ  
אַלְמָטָן אָז גְּעַבְעָנוּ אַיְזָק זְוִינְגָן אַבְּנִינְגָּן  
הָגָנָן, דָּעַר הַכְּנָנוּגָעָר חָתוֹן מְאָקָן, נְאָר  
אַזְרָאָט הָאָט עַס אַוְהָם פְּעַרְשְׁפָרָאָלָעָן טְוָמָן  
בְּאַרְדוֹגָן, אָז עַר זְאָל מְבוֹר גַּעֲפָנָן תְּקִיעָת  
הָגָנָה, אָז נְאָרָן מְשַׁפְּט אַלְיָךְ יְעַנְעָר וּוּלְטָמָן,  
אָלְלָא עַר קְמָטָן אָז מְבוֹר אָז אַלְיָךְ דְּשְׁרָצָה  
עַנְזָן. נְאָר אָזְוּ וְזַר הָאָט נְוָשָׁת גַּעַרְחָלָן  
עַנְזָן זְוִינְגָן, הָאָט אַנְדָּר גַּוְשָׁט גַּעַנְזָן  
אַלְמָטָן גְּנוֹן אָז דָּעַר חָוֶה, בּוֹזְר עַר וּעַט  
וּמְגַעַן אָז מְקִים זְוִינְגָן דָּעַט תְּקִיעָת כָּה.  
טְלִיכָּעָמָן מְגָנָות פְּאָר דָּעַר חָפֶת אָז עַר  
עַקְמָטָן אָז מְבוֹר, עַר הָאָט אַוְיְנָעָזָהָעָן  
ז' לְאַפְּרָרוֹגָן. אָז וְזַעְנָוָן אַנְדָּר הָאָט אַוְהָם  
עַלְרָגָט וְאָס מִיט אַוְהָם אָז גַּעַשְׁעָהָן,  
אוֹזְוּ וְזַעְנָוָן אַז גַּעַנְגָּגָןְזָוּ קְאָז זְוִינְגָן  
זְוִינְגָן הַשְּׁנָנוּגָןְעָן טָאגָן, הָאָט עַר מְבוֹר דְּשָׁרָ  
עַשְׁהָלָט אָז גַּעַשְׁמָטָרָבָּן אָז עַר וּזְהָר  
טְבָטָמָן, אָהָן וּוּלְכָעָמָן אָז עַר שְׁמַרְצָאָן  
אוֹזְנָרְגָּן. וְזַעְנָוָן טָאגָן הָאָט גַּעַטְוָן זְוִינְגָן  
עַלְמָטָם אָז דָּאוֹ פְּעַרְשָׂאָמָן אַוְהָם  
וְיָהָם אַוְיְנָעָזָהָעָן וְזַעְנָוָן אַלְמָטָם  
עַצְמָת הָאָט זְוִינְגָןְזָוּ בְּלָום. דִּין גָּנָּם  
אַט עַר אַלְיָךְ גַּעַהְעָרָת — אָמָעָם חָמָם

הנְּפָאָה רַבִּי, אֲנוֹ הַאֲמָת אֲוִים גַּעֲנָה לְכָתָב וְזֶה  
נִשְׁמַת. דָּשָׁר רַבִּי אַלְמִילָךְ הַאֲמָת שְׁמָאוֹד אֵת  
צְעָהָהָם וְזֶה צְוֹאָג אֲנוֹ עַדְצְיוֹנָעָן דָּאָם  
פְּנִימָהָם וְזֶה כְּנִינָהָן כִּינָה. עַד הַאֲמָת  
מִוּתָּה אֲחָתָם אַלְטָנוֹ נְגַלְעָרָגָנָת אֲנוֹ בְּכָלָל  
אֲזִוָּת אֲחָתָם אֲזִזָּג גַּעֲהַלְקָה לְבָנָה אֲפָאָז  
וְזֶה שָׂר אֲנוֹ שָׂוִין גַּעֲוָאָרָעָן אֲטָבָור אֲנוֹ  
רַבִּי יְצָרָהָרָעָן אֲנוֹ מַעַן הַחֲטָאת אֲחָתָם גַּעֲדָרָהָט  
הַחֲנוֹגָה מַכְלָהָן, הַאֲמָת וְזֶה רַבִּי אַלְטָנוֹ אֲזִים  
גַּעֲלָקְוָעָן פְּטָנָעָן אֲנוֹ רַבְּכָעָן מְחוֹתָגָנִים אֲנוֹ  
גַּעֲטָנוֹ דָּעָם שְׁדָרָה. אֲנוֹ מַגָּן ٦١ דָּעָד  
רוּופָה, וְזֶה אַלְעָל גַּעֲסָטָהָבָעָן זָוֵר פָּעָרָה  
אַמְּמָלָטָם מִשְׁמָחָה צַוְּנוֹן, הַאֲמָת דָּעָרָרָבָי  
וְזֶה אַבְּנָנָגָשָׁלָהָעָן אֲנוֹ זָוֵן בֵּית דָּנוֹן  
שְׁמַבְּפָעָל אֲנוֹ עַם הַאֲמָת אַיְסָגָהָתָהָעָן,  
וְזֶה שָׂר וְזָאָרָט אַזְּחָתָבָעָם. דָּרָרוּוּלָן וְזֶה  
צְעָנָגָנָהָן דָּוְגָסָט גַּעֲוָאָרָעָן זָהָרָגָנָת גַּעֲשָׁיָה  
דָּרְוָלָגָן, עַם אֲנוֹ קְעָרָבָט אֲשָׁהָנָהָרָאָט אֲשָׁהָנָהָרָאָט  
שְׁעָהָה, אֲנוֹ דָּעָרָרָבָי זָוֵצָט אַלְעָלָה לְקָרָרָמָרָאָט  
בְּבַי וְזֶה אַנְּזָמָעָר, אַבְּכָעָר שְׁנָעָר וְזֶה  
גַּוְשָׁמָת דָּרָרוֹאָגָנָהָן צַוְּרָגָנָהָן. יְצָרָר בְּבַי  
וְזֶה מְרָאָלָטָם פְּעָרָשְׁרָעָגָעָם, מְסַתְּמָאָעָבָעָם  
גַּוְשָׁמָת נְלָאָטָם... פְּלָאָגָנָהָן הַאֲמָת אַ וּוּלָרָהָן  
פְּרָרָעָר אַלְעָמָעָן אַדְרָרָבָגָעָמָן. חַבָּרָה  
חַסְמָרִים הַאֲבָעָן זָוֵר גַּעֲלָאָזָעָן אֲנוֹ אַקָּאָה  
אַחֲרָהָר שְׁגָנָן, נְעַמְלָעָטָם מִוּת דָּוּ הַעֲנָטָם,  
גַּעֲמָפְמָשָׁטָם מִוּת דָּוּ הַפָּטָם, אֲשְׁמָתָהָן  
גַּדְולָה — דָּעָרָרָבָי גַּיְמָתָה... מַעַן הַאֲמָת  
אַמְּמָלָטָם דָּוּ חַוָּה אֲנוֹ דָּעָרָרָבָי אַלְטָנוֹ  
אֲנוֹ גַּעֲוָעָן מְסָדָר קְדוּשָׁן.  
שְׁפָטָמָעָר, נְאָר דָּעָר גַּוְלָעָנָר יוֹרָה,  
וְזֶה אַלְעָל גַּעֲוָעָסָעָן בְּנָם מְוַשְׁגָטָמָעָן  
יְוִינְגָלָעָנָתָה. הַאֲמָת רַבָּעָרָבָי אַקְלָאָמָעָן גַּעָּה

עד ר' גוריישער צדיק און שאפער פון  
רער קאמעראער דונאטען, הרב הקדוש  
רבו אונזיכל פון קאמעראגע האט דער  
עיטלט אונונדערליינע מעשה וואם דער  
געטלוייךער מאן רב אלימלך האט דער  
ציטילט.

דער רב אלימלך האט און זיין יונענט  
געהאט א זעהר אונערענער בענעם חבר, א  
גריזאар דער אונזיכל א מומלען און אurd  
און רב אלימלך און געווען וווערט שטאדס  
וואגעונגראן צ איזוחם. אונטמאל האט זיך  
פעערשטערט א שערקלובע מגהה וואם  
חאטט צונערויבט טוועגענער מענשלובע  
לעבענעם און דער יונענט פרידנרד פון רבין  
און אויר קראנק גאנזאראן אויף דער  
דרקאנקחט. ער האט נלער גערפֿען צי  
זיך דאס רבין און געבעטש איזוחם אַל-  
טונגע צ געבען אויר זיין אינזיגען זו,  
און ער ואל איזוחם מהניך זיין זיין זיין  
איינגען קינדר.

עהדר טרייזעריג און געווען דער מאָ  
מענט זיין זי בירע האבען זיך גע-  
ארקט שבירצען, גאנזע שטראטטען טראָז  
ען זענגן גאנזאגן אונפער די פאנקען פון  
רבין, אונפער אווי זיך ציטט און גע-  
וואן באנערגעצט, די מונגעטען פון קראנק  
זענט מיט זיין שטראטגענדאָן חבור. „אויב  
הענט מיר געבען דען האנט און צה  
דו וועסט מיר געבען דען דען משפט אויף  
אנגאָן, זו גלעט נאָר דען קומען צי מיר צז  
ענפער וועלט, וועסטו קומען צי מיר צז  
חלום און דערערתאָן אליז וואם עס האט  
שונט דער פאָסְטוּרָט, וועל איד אַרְבָּהָלָעָן  
זין פֿאַרְלָאָגָן.“

ער האט איזוחם געבען זיין האנט און



צ'וֹאַנְגָּעַשְׂטַלְט  
פֿוֹן אַבְּ-נַעַךְ

הומאָר אָן אַטְוִידָע  
• פֿוֹן דַּעַר וּוֹאָל •

ה- 103

אַיְשֵׁרְהָה פָּאָר כִּינְדְּרָעָר  
לְאוּעָן וּוּיְבָלְדָּעָר

אַפְּנוֹנִיסְיָאָנָט וּוּיְגָּוָנְטָעָר יְוּדָה  
בְּרִיבְּנוּעָן וּוּ הַעֲרָבָה, לְאַפְּטָמָנָה, אָז  
דַּעַם פְּקָדְעַמָּטָה אָזֶה אָזֶר, תְּמַבְּעַתְּנָה, אָז  
אַפְּטָמָנָה, אָזֶה אַפְּנָהָנָה, אַפְּנָהָנָה, אָז  
הַלְּאַפְּנָהָנָה, אָזֶה אַפְּנָהָנָה, אַפְּנָהָנָה, אָז  
שְׁיוֹגָּהָן, אָזֶה אָזֶר קָאָהָן, אָזֶה אָזֶר  
פְּנִיםְגָּאָהָן, אָזֶה אָזֶר בָּהָן, אָזֶה אָזֶר  
מְאַפְּנָהָנָה, אָזֶה אָזֶר, אָזֶה אָזֶר גַּעַלְעָה...  
בְּגַעַלְעָה... אָזֶה אָזֶר...

עַפְּגִּירָאָמָּעָן

1.  
פְּרָאַטְּעַסְטָהָן  
עַזְּשֵׁעַן יְוּדָה אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
וּזְעַמְּשָׁעָטָה אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
אָזֶר אַפְּשָׁעָטָה — פְּרָאַטְּעַסְטָהָן...

2.  
דָּעָר נַדְּרָאָרָנִים

טַּשְׁנָה פְּגָעָה אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
גַּזְּשֵׁמָה אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
וּזְעַמְּשָׁעָטָה אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
אָזֶר אַפְּשָׁעָטָה — אַפְּטָמָעָטָה...

3.  
אַשְּׁאָפְּעָר אָזֶה אַלָּאָרָה

דָּעָר כּוֹחָר  
נַעֲרָהָטָה פֿוֹן רַויָּה  
אָזֶה, מְוּרָה, חֻרְשָׁלָה, וּזְעַמְּשָׁעָטָה אָזֶה  
תְּלַבְּקָה בְּנָה, אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
תְּלַבְּקָה, אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
אָזֶר, אַפְּשָׁעָטָה — אַפְּטָמָעָטָה...

4.  
מְאַרְשָׁרָנִי פְּשָׁטְנִי עַדְרָה

אַשְׁהָמָה, אַדְּרָם, סְפָּרָהָן שְׁוּרָה  
כְּמַבְּשָׁמָה אָזֶה אַפְּטָמָעָטָה  
אָזֶר, אַפְּשָׁעָטָה — אַפְּטָמָעָטָה...

5.  
אַלְּאָרָה אַלְּאָרָה

אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה  
אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה  
אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה  
אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה...

6.  
אַלְּאָרָה אַלְּאָרָה

אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה  
אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה  
אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה  
אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה, אַלְּאָרָה...

7.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

8.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

9.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

10.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

11.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

12.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

13.  
אַלְּאָרָה שְׁלָוָם עַלְיכָם

אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם  
אַלְּאָרָה נָאָרָה עַלְיכָם...

אַיְשֵׁרְהָה פָּאָר כִּינְדְּרָעָר

לְאוּעָן וּוּיְבָלְדָּעָר

אַפְּנוֹנִיסְיָאָנָט וּיְגָּוָנְטָעָר יְוּדָה

בְּרִיבְּנוּעָן וּוּ הַעֲרָבָה, לְאַפְּטָמָנָה, אָז

דַּעַם פְּקָדְעַמָּטָה אָזֶה אָזֶר, תְּמַבְּעַתְּנָה, אָז

אַפְּטָמָנָה, אָזֶה אַפְּנָהָנָה, אָזֶה אַפְּנָהָנָה, אָז

הַלְּאַפְּנָהָנָה, אָזֶה אַפְּנָהָנָה, אָזֶה אַפְּנָהָנָה, אָז

שְׁיוֹגָּהָן, אָזֶה אָזֶר קָאָהָן, אָזֶה אָזֶר

פְּנִיםְגָּאָהָן, אָזֶה אָזֶר שְׁיוֹגָּהָן, אָזֶה אָזֶר

פְּנִיםְגָ





